NĂM THỨ NAM SỐ 1338

Lưu số 0400

THỨ SÁU 9 NOVEMBRE 1934

Đuốc nhà nam

Chủ-nhiệm : NGUYỄN-PHAN-LONG

BÁO-QUÁN VÀ TÒA SOẠN
72 Rue Lagrandière — Dây thép nói số 6.96

Quản-lý : NGUYỄN-VĂN-SÂM

GIÁ BÁO

MỘT NĂM	13$00
SÁU THÁNG	7 00
BA THÁNG	3 50
MỘT THÁNG	1 20
MỖI SỐ	0 06

Không nên lấy mây ông Hội-đồng quản-hạt làm bia

VIỆC KHẨN ĐẤT CỦA ÔNG CHÉNE

Thường lệ đến lúc gần tết thì trẻ em hay chơi pháo, thích thanh thoảng thoảng nghe nổ cái «đùng» để cho ai nấy đều nhớ cái Tết. Gần tới ngày tuyển cử cũng thế, các ông nghị viên mãn hạn phải làm cái bia để cho ngàn muôn mũi tên, viên đạn chia vào mà bắn.

Lúc nầy các ông Hội-đồng quản hạt ta đương nhóm họp ở dinh. Thượng thơ mà cũng không tránh khỏi những sự công kích như thế, là những sự công kích thật chánh-đáng. Tôi đã có dịp chỉ rõ cái cách công kích vô lối về món thuế thân lợi mà ho chưa được biết cái món thuế đó ra làm sao và cái cách cử chỉ của các ông Hội đồng Quản hạt là thế nào cả.

Hôm nay lại có cái việc ông Chénе xin khẩn đất mà một tờ báo quốc âm ở đây cho nó là một vụ «Phong-thanh» thứ hai để cho dọc-giả phải dùng mình gớm ghiê t đáng có mảng các ông Hội-đồng.

Nếu có ai hỏi vụ ông Chénе là thế nào, tôi chắc bạn đồng nghiệp nọ không hiểu cho rõ đặng, nên tôi tóm tắt dưới đây để cho những người muốn bàn đến, khỏi có cái sự thọc tai lại trúng mắt.

Ông Chénе xin khẩn 674 mẫu đất đây đã có bao phải-viên đến xét từ năm 1925 đến nay đã có tám năm mà chẳng có ai kêu nài thưa kiện gì cả. Cái bổn hồ-sơ đưa ra cho ban Ủy-viên thường-trực của Hội-đồng quản-hạt xét lại đã chuẩn y cho ông Chénе làm chủ miếng đất đó rồi. Đến bữa nhóm hôm 19 Octobre 1934 mới rồi đây là chỉ để nghe đọc tờ phúc-bẩm của ban ủy-viên thường trực mà thôi. Có bảo lại đây là vì ông Gay gởi thơ đến kêu nài xin mở cuộc điều tra lại, vì ông nói lúc quan chủ-quận đến xem xét sở đất đó bị nhiều người bắt bình đến muốn gây chuyện.

Còn ai mà không biết ông Gay ra-tranh hội đồng canh nông với sở của ông Chénе, bị ông Chénе công-kích nên phải thất hại rồi sanh ra việc ghét lẫn nhau. Ông Chénе thì đưa kiện ông Gay ở trước tòa án về cái hội đua ngựa của ông Gay. Đến hay lòng Chénе có việc khẩn đất, thì ông Gay lại muốn phá chơi. Nhưng ông chủ trường đua ngựa không lấy danh nghĩa gì mà làm việc nầy cả. Ông cũng không phải là người bị ông Chénе choán đất, rồi ông cứng không phải là có giây thay mặt cho ai để kêu nài gì hết. Lẽ ra Hội đồng quản hạt không có để ngày giờ ra xem xét hay là lóng nghe những việc thuộc về cuộc tranh cử giữa hai ông Chénе và Gay cho đặng, nhưng vì cái câu ông nói có đồng người bị choán đất toan sự chuyện với quan chủ quận nên toàn cả hội đồng đều tỏ ý muốn biết rõ việc nầy, đặng mà ban ủy-viên thường trực có cho ông Chénе khẩn miếng đất rồi cũng vậy.

Ông tổng trưởng dinh Hiệp-lý nói quả quyết rằng không khi nào có một việc quan hệ như là dân binh gây chuyện cùng một ông chủ quận mà chánh phủ không hay theo giờ, và lại chẳng có ai kêu nài gì về miếng đất nầy cả.

Bao nhiêu công việc làm mộ cách chánh thức như thế, nếu có chuyện của ông Gay gây ra vì ông tranh cử bị thất bại là phải, có đều tôi không hiểu là một ban đồng-nghiệp đem cái việc không có gì như thế để công kích các ông hội đồng quản hạt, đất có dư luận đi lắm dường.

Phó hay cái dư luận lên báo, là phận sự của nhà cầm viết; là hỏi lại những công việc làm là phận sự của người dân hiểu, nhưng nếu công kích các ông Hội đồng bằng cái giọng nầy, ...

«Hội-đồng quản hạt nhóm. Họ bàn, họ cãi, việc nầy đến việc nọ nhưng việc gì rồi cũng không qua việc khẩn đất. Mà nếu không lo việc khẩn đất, thì còn vui thú gì mà bao công bao của đề vộn động làm Hội đồng ? »

Thì tôi không chắc cho người cầm viết có tránh được cái tánh cư-vi của thường tình. Bản cái việc khẩn đất thì vấn một cái phận sự của Hội-đồng, gìn giữ những đất cát của quốc gia cần gì phải nói ? ; như chuyện tôi lúc bàn cái xem xét những đơn xin khẩn đất thì bạn đồng nghiệp cứ chỉ trích ngay cái chỗ lạm nào vì tư lợi còn hơn chỗ những câu nói vu vơ để điều hỏ nghi cho dư luận mà làm một cái bài công kích các ông hội-đồng quản hạt, không được chánh đáng.

Chúng tôi vẫn rui lòng thâu nhận những đơn người kêu nài về việc đất các để đưa ra Hội-đồng. Vậy bạn đồng-nghiệp có biết chắc những người phải chịu thiệt hại về miếng đất của ông Chénе thì cứ đăng lên báo để họ gởi đơn cho Hội-đồng, lúc nào mà chúng tôi quên chỗ phận sự phụ tiếp theo ông Chénе, thì bạn đồng nghiệp mặc tình đưa ra cho tòa án dư luận.

Ông Gay đã làm không nên cái việc của ông muốn làm, vì vậy mà mới đây toàn cả phe của ông Gay là các ông nghị Lagarde Phan-công-Binh, Neumann cũng gởi đến hội-đồng quản-hạt một cái thơ khác để kêu nài vụ nầy. Nhưng còn ai mà không biết đó là vì việc tuyển cử mà sanh ra, chớ không thấy có một tên Cao-miên nào bị dành đất mà ra thưa gởi gì cả.

Lâm hội-đồng tức là phải bị những cừ-trí kỳ thác quyền lợi cho mình, được quyền chất vấn, còn nhà ngôn-luận cổ khen hay chê thì phải cần cho có chỗ «thành thật » vadưng « thiên vị»

NGUYỄN-VĂN-SÂM

Nhà phi công Bailly đã cởi máy bay đi viếng Đề-thiên Đề-thích

Nhà phi-công Bailly và cô Radignet đến xứ Đông-dương chỉ có mục-đích về du-lịch mà thôi. Sớm mai ngày 7 Novembre phi - công Bailly và cô Radignet cũng cởi máy bay mới ông và bà Pepino đến viếng trước hết sở cao-su ở Prey-kak về miền Tây-bắc Mỉmot, kế đó sẽ đi lên viếng Đề-thiên Đề-Thích.

Con của M. Boy Landry là người

Một hãng buôn bán lúa gạo mới lập ở Anh

Londres. — Tờ báo *Financial Time* ở Luân đôn có đăng tin rằng các hội thương mãi ở Anh đã kỳ lập một bổn hiệp ước nói về việc lập một hãng buôn lúa gạo và hóa vật phụ thuộc của gạo dưới quyền chỉ huy của hội «International Rice Company», kể từ 1er Novembre.

Cái hãng mới nầy sẽ lớp tại thành Luân đôn như một cái công ty riêng có tư bổn được 50.000 đồng liu, mỗi phần hùn là 1 đồng liu.

Ban trị sự gồm những thương gia ở Luân đôn buôn bán với Ấn-độ và các chũ hãng ở Rangoon và Bangkok.

Số địa-chủ nhiều hay ít ?

Bảy lâu nay hạng mình dân bổ lớn lên rằng tại Nam-kỳ số ruộng đất đông và giàu có vô tận.

Độc-giả coi bản thống-kê về số người có ruộng tại Nam-kỳ thì thấy rõ rằng hai điều nói đó là hai cái lầm lớn.

Tại Nam-kỳ số người có 5 mẫu ruộng trở xuống được 330.240 người ; số người có từ 6 mẫu tới 10 mẫu được 42.818. Hai hạng nầy ta có thể kêu là hạng tiểu nông - gia có hết thảy là 379.058 người.

Số người có từ 11 mẫu cho tới 20 mẫu được 20.378 người ; số người có từ 21 mẫu cho tới 50 mẫu được 10.824 người, số người có từ 51 mẫu cho tới 100 được 3.983 người. Ba hạng nầy ta có thể kêu là hạng trung-nông ; vậy số trung nông hết thảy là 35.185 người.

Gồm cả số tiểu nông và trung nông là 414.243 người.

Số người có từ 101 mẫu cho tới 150 mẫu được 1.359 người ; số người có từ 151 mẫu cho tới 200 mẫu được 632 người ; số người có từ 201 mẫu cho tới 250 mẫu được 372

Ba hạng nầy đương giữa chừng trên hạng trung nông và dưới hạng đại địa chủ, hoặc ta kêu hạng đó là hạng địa-chủ cũng được. Vậy số địa-chủ hết thảy là 2363 người.

Số người có từ 251 mẫu cho tới 300 mẫu được 285 người ; số người có từ 301 cho tới 400 được mẫu 220 người; số người có từ 401 mẫu cho tới 500 mẫu được 138 người ; số người có từ 501 cho tới 750 mẫu được 109 người, số người có từ 751 mẫu cho tới 1000 mẫu được 56 người ; số người có từ 1001 mẫu cho tới 1500 mẫu được 53 người ; số người có từ 1501 mẫu cho tới 2000 mẫu được 20 người. Số người có từ 2001 mẫu cho tới 4.000 mẫu được 26 người; số người có từ 4000 sắp lên chỉ có 3 người mà thôi.

Hết thảy những người có từ 251 mẫu cho tới trên 4000 mẫu, ta kêu là hạng đại điền chủ, Vậy số đại điền chủ hết thảy là 910 người.

Coi đó thấy rằng số địa chủ và đại địa chủ rất ít, cả hai hạng mới được có 273 người,

Những người chịu 100 $ thuế ngạch hoặc có từ 100 mẫu sắp lên mới phải chịu thuế hué lợi, bởi vậy số nhà nông sẽ phải gánh thuế hué-lợi chỉ có 3273 người mà thôi.

Cứ coi mấy con số trên đây thì ta thấy rõ rằng điền địa ở Nam kỳ phân chia vào một số người khá đông, và hạng tiểu điền và trung điền chủ là phần đông trong hạng người mà người ta thường gọi là « nhà tư bổn ».

Thi cử-nhân luật tại Hanoi

Hanoi. - Tới bữa 12 Novembre 1934 hồi 8 giờ sáng sẽ mở kỳ thi cử nhơn luật tại Hanoi.

Hồi 7 giờ rưỡi sẽ kêu tên các sĩ tử trong thi.

Ông Eutrope đi quan sát xứ Lèo

Vientiane.—Ông Eutrope, khám sứ bên Lèo đã cùng với ông Faure là thơ ký riêng của ngài, đi viếng mấy miền Xieng Khouang và Luang Prabang.

Chừng thứ sáu nầy ngài lại sẽ trở về Vientiane, kinh đô xứ Lèo.

Cái thái-độ vô-tư của ông Nguyễn-phan-Long ở giữa Hội-đồng quản hạt

Trong phiên nhóm Hội-đồng quản hạt chiều thứ hai, Hội-đồng có bàn cãi về việc lộ ty kiểm-duyệt.

Khi bàn cãi về việc ấy, ông Bảy có kêu nói xin hỏi chức một ông làm việc ngoại ngạch đã 72 tuổi và một viên quản cũng ngoại-ngạch ăn lương cao mà lại là người không thạo quốc văn. Ý ông Bảy muốn nói ông Marquis và ông Lương-khắc Ninh. Ông Bảy nói : « Nếu ho chức hai người ấy thì bớt được 8000 $ chi phí về ty kiểm duyệt ».

Khi bỏ thăm việc yêu cầu của ông Bảy, ông Long nói rằng ông không đồng ý-kiến với ông Marquis trong việc kiểm duyệt bài vở của bao quốc-âm. Khi ông muốn thưa dịp, nên ông không bỏ thăm vì ông muốn tỏ cho ông không chỉ dịp mà trả thù một cách không xứng đáng

Bởi cuộc phản đông Hội-đồng bỏ thăm theo lời của ông Bảy bỏ lương của bài viết.

Khi quan Thống-đốc Pagès đến, ngài nói rằng vì Hội-đồng quản-hạt không hiểu nhau nên đề nghị thăm như vậy, hoài xin đề ngài cắt nghĩa miệng rồi xin Hội-đồng quản hạt bỏ thăm trở lại.

Khi ấy phần đông hội-đồng nghe lời quan Thống-đốc mà bỏ thăm lại, bắc cái bỏ thăm trước đi.

Ông Long nói rằng thiệp vào nói rằng không hiểu nhau trong khoản nửa giờ mà một đồng lại đổi ý kiến được như vậy thì cho Hội đồng quản hạt bỏ mang tiếng xong như bong vậy.

Ông de Lachevrotière nói nếu Hội-đồng bỏ thăm lại việc nầy thì việc tăng thuế sanh ý cũng phải bỏ thăm lại được vậy.

Ông Long cũng nói lấy với quan Thống đốc rằng, nếu ngài xin bỏ thăm lại việc bỏ thì ngài cũng nên chịu cho hội đồng bỏ thăm lại về việc tăng thuế sanh ý đi.

Thế mà bạn đồng - nghiệp *Saigon* vì không phải người đi nghe phiên nhóm ấy, hay là nghe mà không hiểu ý ông Long thế nào rồi lại nói ông Long trước đây thì « theo » quan Thống đốc bỏ thăm tăng thuế sanh ý rồi sau lại « theo » ông de Lachevrotière mà xin cho hội đồng bỏ thăm về việc nầy lại, rồi bạn đồng nghiệp cho là la

Sở dĩ, theo điều lệ của Hội-đồng quản hạt, khi nào hội đồng bỏ thăm rồi, thì nếu nhà nước có xin xét lại thì hội đồng mới bỏ thăm lại một lần nữa, chớ hội-đồng không được tự quyền mà bỏ thăm lại.

Trong việc bỏ thăm tăng thuế sanh ý, bên hội đồng Tây chỉ có hai người (M.M. Blanchard và Labasthe) ưng thuận bỏ thăm với Hội đồng Annam thôi." M. de Lachevrotière thì bác với mấy ông hội đồng Tây kia

Ông Long thấy việc tăng thuế sanh ý ấy không thiệt hại đến các nhà buôn Annam mà chỉ thiệt hại cho nhà buôn Tây lớn thôi, nên ông bỏ thăm ưng chuẩn.

Ở giữa Hội đồng quản hạt ông Long bao giờ cũng giữ địa vị trung lập, chỉ vì ích nước lợi dân mà bỏ ý kiến, bất luận bên chánh phủ hay bạn đồng liêu Tây, Nam, hễ bên nào hợp ý ông thì ông bỏ thăm, chớ ông không « theo » ai hết.

Trò đời...

CÁI « ĐỘC THỦ » CỦA ANH VIẾT BÁO LIỀU MẠNG KHÔNG THUA GÌ CÁI TAY CỦA ANH « LANG BẰM »

Nghe nói Chánh phủ tính bỏ tỷ kiểm duyệt đăng cho báo giới quốc âm được rộng quyền ngôn luận thẳng Giang cũng vui mừng khấp khởi như ai ; nhưng nghĩ kỹ ra thì Đông-Giang còn lo ngại một chỗ.

Esope, là một nhà triết học đời xưa ở nước Hy Lạp, cho cái lưỡi vừa là một vật rất qui mà vừa là một vật rất xấu ở trong thân thể người ta : khi thì nó phun châu nhả ngọc, khi thì nó lại buông những tiếng để liền độc ác.

Phàm vật gì ở đời cũng vậy : nó qui hay nó xấu tuỳ theo cái cách của người ta dùng nó. Vì như cây gươm tinh hùng cầm nó, thì làm cho thiên hạ đặng thái bình ; mà kẻ hung ác cũng lấy nó mà làm rối loạn thiên hạ. Thùy thuốc giỏi, cứu bịnh ai mà chẳng kính, chẳng phục ? Nhưng có hạng « lang băm » — cái giống nầy ở xứ mình nhiều lắm — thỏ ông bốc thuốc, viết toa làm cho người bịnh phải thiệt mạng. Nhứt là những anh học chữ Nho nhơm nhơm, đọc sách thuốc của Tàu mấy mươi chữ hiểu chữ không rõ tự xưng là thầy ba, đi chẩu bịnh cho người ta rồi cho thuốc mua học nghề, nên thân chủ rủi gặp tay những anh nầy, mấy anh cho một vài thang thì đi đời. Nhưng mỹ khoe có thuốc gia truyền, con hiếm nghèo hơn nữa. Mỗi đây đọc giả có học trong tờ báo nầy coi chuyện « ba thầy, ô Giadinh cho một đau nhỏ uống nhầm thuốc đọc chết ngắc.

Cái « độc thủ » của anh viết báo liều mạng chẳng thua gì cái tay của anh « lang bằm ». Nhà viết báo là người hướng đạo của công chúng, là cái ống truyền thinh của quốc dân. Bổn vụ quan, thì cái nghĩa vụ của nhà viết báo phải bao tỏ các tư tưởng dân chúng. Chánh phủ biết. Hỏi với dân, thì nhà viết báo phải thiệt thành, chơn chất, không nên lấy việc tư làm việc công, không nên đem cây viết của mình mà nói xấi su thiệt hay biếm nhẻ cá nhơn lẫm cho nó đi ở đi, lấy tin ngoa tế thẳng mà biên bao cho công chúng thân đau mọi nước.

Cái tội nhiệm của nhà viết báo nặng nề thay ! Cái nghề viết báo quí báu biết là dường nào ! Ở những cứ dân mình bao giờ mạnh cho đến dân người ta mà nó là cái « quyền thứ tư » sau quyền lập pháp, quyền hành chánh, quyền tư pháp, ba cái quyền nầy của Chánh phủ, còn cái « quyền thứ tư » là quyền của dư luận công chúng, mà thường khi rất có ảnh hưởng với Chánh phủ. Ông tổng lý tỏ báo là Matin bên Pháp nói rằng « Bút nghị, cái ghế lồng lộ của một tờ báo lớn bằng ba cái ngai vua. »

Đông-Giang lo nay mai đây báo giới quốc văn được rộng quyền ngôn luận, trở lại lợm dụng mà nói càn viết bậy, làm cho những kẻ nhẹ dạ tin lầm rồi phải lạy ví họ. Cái quyền tự do không phải là vô hạn chế ; hễ khi nào nó đụng chạm cái quyền tự do của người khác thì là nó đến cái bước « cấm nó rồi. Cái tự do tư tưởng nó cũng giống như những vật khác vậy : mình biết dùng thì nó rất qui, mình dùng bậy thì nó chẳng ra gì. Nhưng nếu mình có vật qui có kẻ dùng càn mà mình quên nó không giám dùng đến thì làm sao mà biết rằng nó qui đặng ?

ĐẶNG-GIANG.

Sở xuất cảng gạo và bắp ở Saigon từ đầu năm nay đến 31 Octobre rồi

Cách 2 tuần lễ nay gạo xuất cảng có chiều khá lắm, sở xuất cảng ở Saigon được 75.639 tấn, trong đó 26.818 tấn chở qua Pháp.

Số tổng cộng từ đầu năm đến giờ là 1.272.540 tấn, còn hồi năm 1933, cũng trong một thời gian ấy chỉ có 1.000.892 tấn. Từ đầu năm trước đến ngày 31 Octobre 1933 số xuất cảng gạo được 477.580 tấn, còn từ đầu năm nay đến 31 Octobre rồi số xuất cảng gạo trội hơn và được tới 591.074 tấn.

Số bắp xuất cảng trong 2 tuần nay được 23.900 tấn song chưng với số xuất cảng từ đầu năm nay đến 31 Octobre là 238.646 tấn, còn trong năm rồi, cũng trong thời gian ấy số bắp xuất cảng chỉ có 123.128 tấn thôi.

Hai phiên nhóm của Hội-đồng quản-hạt

Bàn xét sổ công-nho. — Cải-cách thuế-thân của người Tây, Nam

Chiều hôm thứ bảy, đúng 4 giờ, Hội đồng quản hạt nhóm.

Ông Brasey ngồi ghế thay mặt cho chánh phủ.

Bắc đầu bàn cải về sổ công nho.

Hai chương 13 và 14 về sổ chi phí của sở tân đáo được ưng chuẩn không có bàn cãi gì hết.

Sau khi đọc xong tờ phúc bẩm của ban ủy viên Tài chánh, ông đốc tờ Lân xin chánh phủ cho Hội đồng biết rõ về việc gửi lại một viên chức hồi hưu ở sở giám đốc ngục Côn-lôn.

Ông Brasey trả lời rằng vì quan lại bị hồi hưu nhiều nên thiếu người. Nhà nước mới để viên quan ấy lại là cái trường hợp riêng.

...

Công nho các sở sơn đàm

Khi bàn cãi về khoản thứ 17 thu là về sổ chi-phí cho các sở sơn-đàm, ông Sâm dựng dậy xin hỏi sở sơn-đàm ở Bà-điểm, vì sở ấy lập ra vì có những cuộc biểu động trong hai năm 1930-31 chớ bây giờ tình hình đã êm ái rồi mà còn giữ sở sơn đàm ấy là làm chi để cho sở ấy kiếm chuyện phát ra những người mất quế ở miệt đó.

Ông Nhuận xin giao phận-sự của các sơn-đàm bắt người phải vào đó cho hương-chức làng

Ông Brasey trả lời rằng chánh phủ đã để ý đến việc ấy cho nên khi lập quận Tranh thì sở sơn-đàm ở đó bị bải Côn ở Thới-Lai và Mỹ-hương thì cũng bải sở sơn-đàm nhưng ở xa quận nên phải giữ.

Cuộc ông Hội đồng phiên trách về việc xét hạt người tại Quản Thống đốc đến ngài nói gần đây việc xét hạt đã có độ lượng và ngài hứa sẽ xét lại việc đúng các sở sơn đàm.

Khi bàn về khoản 18 thuộc luật đường sá và những sự ngưu hiềm của hành khách đi xe hơi đó, ông Lân bàn nên đề ra những điều lệ liều hoi trong cuốn luật đường sá đây cho tiện cho ở các trường tăng thì có thể tránh khỏi được nhiều tai nạn.

Ông Chiểu nói về chức không biết nhau ở giữa dân và sơn đàm vì những vị sơn đàm không biết tiếng và phong tục của người Nam. Ông Bình xin nhà nước tuyển dụng thêm thông ngôn cho các sở sơn đàm.

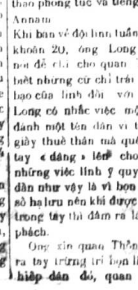

M. Nadaud

Quan Thống-đốc ghi nhớ hết mấy việc ấy và ngài nói rằng Nhà nước sẽ tìm đủ cách để giữ lại những viên sơn đàm thông thạo phong tục và tiếng nói người Annam

Khi bàn về đội hạn tuần cảnh trong khoản 20, ông Long đương dây nói để cắt cho quan Thống đốc biết những cử chỉ trái phép tàn bạo của linh đối với dân. Ông Long có nhắc việc một anh linh đánh một tên dân vì tên nầy đưng giấy thuế thân mà quên cầm hai tay « đáng » lễ cho và Đốlà những việc linh ỷ quyền hà hiếp dân như vậy là vì bọn nó ở trong sở hạ lưu nên khi được chút quyền trong tay thì đâm ra làm oai làm phách.

Ông còn quan Thống đốc phải ra tay trừng trị hạng linh ỷ quyền hiếp dân đó, quan Thống đốc nhận lời và ngài hứa sẽ viết châu tri chạy đi các nơi răn dặn về việc ấy.

Vấn đề hình-chánh

Khi đề-n khoản nói về các tòa tập-tụng, ông Chiểu nhắc chuyện ông Albert Sarraut có hứa lập nhiều tòa tập tụng để làm trung gian cho dân với pháp luật. Ông nói sao Nhà nước lại bỏ đi ba

M Nhuận

tòa tập tụng chỉ còn có ba tòa mà thôi và ông xin lập lại tòa Tập tụng Tayninh, ông Labasthe thưa dịp xin lập ra tòa án tỉ tụng ở Saigon

Quan Thống-đốc nói vấn đề tòa tập-tụng hiện nhà nước đương nghiên cứu, và ngài hứa sẽ làm sao cho lập lại tòa tập-tụng Tây-ninh.

Hội-đồng đồng ý thỉnh cầu mấy việc bàn cải trên đây.

Khoản 22 về sổ phi đồ dục các tòa tập tụng được ưng chuẩn

Sổ địa chánh

Ông Sâm xin quan Thống-đốc xét việc dân hai Biênhoa phải đóng tiền mà làm chi phí về sổ địa chánh (cadastre) trong hạt ấy

Quan Thống đốc và ông đầu sở địa chánh hứa để nghiên cứu về vấn đề ấy

Hai khoản 25-26 thuộc về sổ chi phí của sở địa chánh được ưng chuẩn

Việc y tế

Sau khi nghe đọc tờ phúc-bẩm về sổ chi-phí của các nhà thương ông Lachevrotière xin ông đầu sở y-tế Nam-kỳ nói sự kế quả của điều thành cầu xin sửa đổi đạo mang lính về sự tuyển dụng các thầy điều dưỡng và các nữ khán-hộ

Ông Lân xin cải-cách lại việc y-tế cho hợp với mục-đích luân lý và xã hội.

Ông Chiểu phản trách về cái việc bài chức nhiều vì lương-bổng liên-quốc ở các hạt

Khoản 30 trong sổ công nho được ưng-chuẩn

Sau khi bỏ thăm ưng chuẩn khoản 30 thuộc về vật liệu ở các nhà thương, Hội-đồng lần nhóm đồng 7 giờ đến 9 giờ thì nhóm trở lại phiên nữa

Việc học chánh

Hội đồng bỏ thăm ưng chuẩn khoản 27 trong sổ công-nho

Khi bàn đến công nho học-chánh thì Hội đồng nhà nước lấp

(*Coi qua trương 5*)

Chung quanh việc vua Xiêm thoái vị

Bangkok — Hôm 6 Novembre có tin rằng hội trưởng viện dân biểu, Tổng thơ ký của ban Hội đồng Quốc gia và Thơ ký của bộ thượng thơ Ngoại giao ở Bangkok đến ngày 7 Novembre sẽ đi xe lửa qua Penang đặng đáp tàu « Borimra » đến Londres đặng giải rõ cho vua Xiêm biểu ý đảo luật mà ngài không chịu ưng chuẩn. Hội sẽ bỏ luôn ngài đi và chừng nào sẽ về ký đó lên ngôi như cũ.

Do anh Võ Phi Hùng Cựu HS Petrus Ký (67-74) tặng Quán Ven Đường (microfilm Thư Viện Đại học Cornell). Chủ quán Huỳnh Chiếu Đẳng.

CHẢNG tốn kém bao nhiêu

mà bị bịnh ho cách nào cũng phải kiên hiệu lập tức, ấy là thuốc

« CHỈ-KHÁI-TÁN HIỆU CON-BƯỚM »

Đã nổi danh tiếng khắp trong ba kỳ

Mỗi gói giá : 0$ 10

ĐẠI-QUANG DƯỢC-PHÒNG 27 Bd Tổng-đốc-Phương Cholon. Téléphone 19

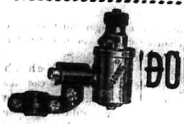

BÁN SỈ VÀ BÁN LẺ

ĐỒ ĐỒ PHỤ TÙNG

Vỏ Boyeux HUTCHINSON Course
Giầy sên SUPERB BRAMPTON
Moyeux, Super-léger course Chrômé
Bầu khí xe máy dầu hiệu WATSON-SIX
Sường xe đủ hiệu và sơn đủ màu
Xe máy hiệu thường bánh lớn (Confort)
Xe máy đạp bằng sên và xe hơi con nít đủ cỡ lớn nhỏ đủ màu sơn.

CÔ THỢ TÀI NGHỆ SỬA VÀ SƠN **Giá rẻ** ĐẠI-LÝ ĐỘC-QUYỀN XE MÁY ĐẠP HIỆU

ALCYON

PHẠM - VĂN - BẢO
6, rue Carabelli—Saigon
(đầu hãng Caffort đường Catinat)

CHAUSSURES NAM-NAM

Chế tạo, đo đóng, đủ thứ kiểu mẫu giầy và Sandales tân-thời, tùy theo ý quý khách. Thợ khéo, dùng cụ tối tân.
Các thứ da màu : đẹp bền giá hạ
ooooo Nhận sửa các thứ giầy ooooo

Bán sỉ, lẻ đủ thứ Légumes DALAT và bột giếng : cải mo, bông tại Pháp-Quốc mới lại thiệt tốt
Café grillé, đường sirop v...v...

157, rue d'ESPAGNE (gần chợ Bến Thành)
Saigon — Téléphone : 794

CLINIQUE DE SAIGON

DƯỠNG-ĐƯỜNG SAIGON

Docteur LÊ - HƯNG - LONG
82, rue Pellerin, Saigon

Tại dưỡng đường nầy có phòng khán bịnh riêng để tiếp khán chỉ bảo ngày, có nhiều phòng để nuôi bịnh và bảo sanh, sắp đặt theo kiểu kiêm thời. Mỗi phòng đều có dưỡng cement, tô kiến, bureau, lavabo, bồn tắm hay là douche, sạch sẽ, khoẻn khoắt, cao ráo, mát mẻ và êm tịnh. Có phòng mổ và để khử, có chỗ riêng để thử máu và kiểm các vi trùng độc.
Cách điều dưỡng rất kỹ lưỡng—Sự ăn uống đúng vệ sanh

TRỊ CÁC CHỨNG BỊNH VÀ CHUYÊN MÔN :
những bịnh về dưỡng tiểu tiện dân ông và dân bà : *đau cật thận, bọng đái, phong tình, v. v.* Các bịnh dân bà : *đau ban đau huyết, đau tử cung, huyết bạch, sửa tử cung cho có thai, đẻ khó, hư thai v. v.*

Docteur LÊ-HƯNG-LONG
De la Faculté de Médecine de Paris
Lauréat du Prix Tuffier de Chirurgie
Ancien élève de l'Institut Pasteur de Paris

BỔ-HUYẾT TỰ-LAI-TINH

Là thứ thuốc bổ tinh-thần khí-huyết ăn không ngon, ngủ không được, trong mình hay mệt, đau bụng, kinh nguyệt không đều, nặng thuốc nầy rất hiệu nghiệm.
Ve lớn... 2$00—Ve nhỏ.... 1$00

BỔ-PHẾ CHỈ-KHÁI-LỘ

Chuyên trị các chứng ho, bất luận già trẻ, đờn bà có thai đều dùng được. Bà phát bà trăng, tiếng đồn khắp nơi.
Mỗi ve.... 0$40

Xin nhớ nhìn hiệu-kiểm hồ-tê mới là thứ thiệt.
Có đủ bán khắp cả Nam-kỳ, Cao-miên và Lào

THÁI-NGUƠN DƯỜNG DƯỢC-PHÒNG
71, Boulevard Gaudot, Cholon
(4164)

Saigon

Một chiếc xe hơi chở bảnh khách bị cháy gần chợ Saigon

Sớm mai chúa nhựt rồi, lối 5 giờ sáng, đội bình chữa lửa được tin chạy đến gặp một cái xe hơi chở bảnh khách ở đường Schaeder bị cháy ở gần chợ Saigon. Những người trên xe đồng nhau lấy nước mầm tưới tắc ngọn lửa, nên đội bình chữa lửa đến đó xem chơi rồi về.

Chiếc xe hơi không bị thiệt hại gì nhiều, người chết là M. Nguyễn-văn-Cử đưa xe nầy từ Saigon ra Cap.

Ban trị-sự 1934-1945

Của hội « Nam-kỳ kỹ - nghệ Thương-mãi chức-việc tương tế » đã cử xong như dưới đây :

Chánh hội trưởng : M. Trần-ngọc-Giải (Maison Ogliastro).

Phó hội-trưởng nhứt : M. Hồ-công Long (Banque Franco-Chinoise).

Phó hội trưởng nhì : M. Bùi văn Phương (Raoux et ville).

Chánh thơ ký : M. Nguyễn văn-Bá (Banque Franco-Chinoise).

Phó thơ ký : M. Nguyễn-v-Hoc (Assurance France-Indochine).

Thủ-quỹ : M. Lương-văn-Hậu (Ecole pratique de Commerce).

Phó thủ quỹ : M. Nguyễn văn Y (Banque de l'I.C.).

Cố vấn : M. Nguyễn Hữu Chiếu (Banque de l'I. C.) Võ Thành Bát (C. F. A. P.) Phạm Văn Lục (Cie Foncière d'I. C.) Hồ Văn Sai (Banque de l'I. C.) Trần Thái Nguyên (Imprimerie de l'Union).

* *

Ban Ủy-viên Cứu-tế :

Hội - trưởng M. Bùi Văn Phương : bạn nghĩa địa.

Hội-trưởng : M. Hồ công Long về bàn điều tra.

Hội-trưởng M. Võ Thành Bát về ban kế toán.

Giáo-sư M. Lương Văn Hậu.

Cholon

Lại ăn cướp ở Cholon nữa

Chiều ngày 6 Novembre, tại quán thứ 14 ở Cholon có xảy ra một vụ cướp đánh nhà giữ của. Bọn cướp cũ thấy lo 14 đứa có đến được mà gây roi nhân hột; chúng vào nhà của Nguyễn-văn-Chè, đập bể một cái tủ kiếng lấy đồ nữ trang và quần áo đáng giá 300 bạc.

Khi làm ăn xong, chúng tẩu thoát mất.

Tai nạn trong khi làm việc

Trong xưởng máy rượu ở Binh-tây (Cholon) có một người cu-li tên là Bùi-văn 2 bông đang ngồi trên mái nhà, ngồi trên một tấm sắt lợp cao chừng 3 [illegible] cho [illegible] ấy gẫy, Phòng hiền té xuống, bị thương tích quá nặng.

Liền đó, người ta chở va vào nhà-thương chợ rẫy một lát thì va chết. Quan Thầy thuốc khám nghiệm thấy cái xương ở dưới xe của Thông bị bể.

Lục-Tỉnh

SADEC

Chết vì bịnh gì ?

9 giờ sớm mai hôm 5 Novembre tên Khách Huỳnh-Hân bị bắt về tội thuê thân giải ra Rạch-giá về Saigon. Trong khi xe hơi chạy giữa đường thì tên khách chết. Người ta giải tên Khách Huỳnh-Hân phải chở nó vào nhà thương và người lính áy khai rằng nó bị bịnh nhiều nên phải chết giọc đường.

Hiện giờ nhà chuyên - trách đang làm án-kết vụ nầy, còn tử-thi của Huỳnh-Hân phải để lại cho thương Sadec cho quan thầy khán nghiệm.

BACNINH

Ông già Nguyễn-Công-Lục bị đâm đỏ ruột

Bacninh — Ông già Nguyễn-Công-Lục, 54 tuổi, làm tuần-phiên tại xã Bái-xa, tổng Nghĩa xá, phủ Thuận-thành, đêm 26 rạng ngày 27-10 đi tuần lúa ngoài canh đồng thì bị quân gian đâm cho một mũi mác thủng bụng lòi ruột.

Bi đâm nhưng Lục cũng cố rúc tù mò cứu cứu, kỳ-dịch chạy ra thì chỉ thấy có Lục bị thương nằm đó nọi cùng ho phải cho cang Lục lên nhà thương Thị-cầu bó thuốc.

Nhà thương nầy xét binh-tình Lục quá nặng nên đã cho xe chở Lục sang nhà thương Hanoi

Trung-kỳ

CAOBANG

Một bọn cướp có súng ống vào phá ba nhà ở mỏ Beausite

Cao-bằng — Đêm qua, người ở hơi giáp phố ở mỏ Beausite thuộc đồn Khao-nọn đang yên giấc, bỗng một bọn cướp đến phá cửa tự rượu trong phố ấy. Phá được cửa rồi, họ bắn luôn mấy phát súng thị oai rồi vơ vét hết tiền bạc trong tủ. Ở tự rượu ra, họ lại pha luôn hai nhà bên cạnh để khuấn thêm lấy đồ nữ trang và quần áo đáng giá 300 bạc.

Khi làm ăn xong, chúng tẩu thoát mất.

Tai nạn trong khi làm việc

Trong xưởng máy rượu ở Binh-tây (Cholon) có một người cu-li tên là Bùi-văn 2 bông đang ngồi trên mái nhà, ngồi trên một tấm sắt lợp cao chừng 3 [illegible] cho [illegible] ấy gẫy, Phòng hiền té xuống, bị thương tích quá nặng.

Liền đó, người ta chở va vào nhà-thương chợ rẫy một lát thì va chết. Quan Thầy thuốc khám nghiệm thấy cái xương ở dưới xe của Thông bị bể.

Luc-Tinh

SADEC

Chết vì bịnh gì ?

9 giờ sớm mai hôm 5 Novembre tên Khách Huỳnh-Hân bị bắt về tội thuê thân giải ra Rạch-giá về Saigon. Trong khi xe hơi chạy giữa đường thì tên khách chết. Người ta giải tên Khách Huỳnh-Hân phải chở nó vào nhà thương và người lính áy khai rằng nó bị bịnh nhiều nên phải chết giọc đường.

Hiện giờ nhà chuyên - trách đang làm án-kết vụ nầy, còn tử-thi của Huỳnh-Hân phải để lại cho thương Sadec cho quan thầy khán nghiệm.

BACNINH

Ông già Nguyễn-Công-Lục bị đâm đỏ ruột

Bacninh — Ông già Nguyễn-Công-Lục, 54 tuổi, làm tuần-phiên tại xã Bái-xa, tổng Nghĩa xá, phủ Thuận-thành, đêm 26 rạng ngày 27-10 đi tuần lúa ngoài canh đồng thì bị quân gian đâm cho một mũi mác thủng bụng lòi ruột.

Bi đâm nhưng Lục cũng cố rúc tù mò cứu cứu, kỳ-dịch chạy ra thì chỉ thấy có Lục bị thương nằm đó nọi cùng ho phải cho cang Lục lên nhà thương Thị-cầu bó thuốc.

Nhà thương nầy xét binh-tình Lục quá nặng nên đã cho xe chở Lục sang nhà thương Hanoi

GIADINH

Hội « Thanh-mỹ-An Sport » nhóm « Đại Thường Niên »

* *

Y theo ý đã nhứt định nên ngày thứ năm nhằm 1er Novembre 1934, đúng 9 giờ sáng mai hội viên có nhóm đủ mặt tại nhà ông thơ-trường Nguyễn-văn-Nhung và ông cựu hội đồng Địa hạt Nguyễn-ánh-Diêu chủ tọa.

Trước hết Chánh hội trưởng, bảnh sự Nguyễn-ánh-Á đứng cám ơn hội viên và kể rõ tình hình-hiện trạng và lý tài của hội đi trải qua một năm nay cho hội viên nghe ; kế đó Thủ-Bổn cũng có cho Hội viên biết rõ cái phần huy nhiệm của mình luôn có cho Hội viên xem xét sổ bút toán về sổ hội viên.

Thấy không hội viên nào kêu nài việc chi và không xin sửa đổi điều lệ của hội viên Chánh hội trưởng tiếp xin hội viên nên về quyền lợi của Hội và của mình mà lựa chọn cử người vị bàn trị sự năm 1935 đặng cho hội có tiếp đứng đứng trên đàng thì được luôn luôn.

Hội viên ai nấy đều vì quyền lợi của hội và của mình nên đồng bỏ thăm cử và kết quả cuộc tuyển chọn ấy như sau nầy

Chánh hội trưởng ông Thôn Trưởng Nguyễn-văn-Nhung đắt Nệ

Phó hội trưởng Nguyễn-ánh-Á Thơ ký Thầy xưởng (arsenal)

Thủ Bổn : Huỳnh-công-Bạch Thương nghiệp.

Phó Thủ Bổn : Phạm - trung-Tính dit Xôi, chánh lục bộ.

Chánh Từ nàng : Pierre Nguyễn văn Vị Thương Nghiệp.

Phó Từ hàng : Pierre Đặng-văn-Nhân quản sự Trương tiền (arsenal).

Nghị-Viên : Nguyễn-Ênh Điều cựu hội đồng địa hạt.

Nghị-Viên : Nguyễn - văn - Kê Hương hào.

Bầu cử xong và bàn tin nhiều chuyện vật cho đến 12 giờ thì hết, nên Chánh hội trưởng xin giải tán buổi nhóm áy.

Đính chánh Gia đình

Bữa trước có bài nói việc bắt thuế thân ban đêm ở Hàng Hiệp-Phước mà sẩy lộn là Hiệp-Hưng xin độc-giả đính chánh giùm cho.

Hữu danh hữu thiệt

LÀ HỒ-HỮU-TIẾT thầy thuốc annam ở Thủ-đức

Những người có bịnh gấp quảng cáo nói thầy giỏi thuốc hay chớ vội tin, vì mấy ai làm nghề gì mà chịu mình rằng dở, giả như ai bán món chi bao giờ nói món ấy à xấu, ta phải chọn lựa lấy ta mà dùng, kẻo lầm kẻ khéo rao hàng thì có bại cho ta phải tiền mất tật mang.

HỒ-HỮU-TIẾT là thầy thuốc annam ở Cầu-ngan tại chợ Thủ-đức trị nhiều chứng bịnh rất hay, tôi nói nhỏ thầy cho khỏi bịnh nguy cũng vợ tôi, là bịnh phong-tê nhức ngứa nổi mục cả mình, và huyết suy sanh ho, ăn ngủ không được đã uống thuốc, nhiều thầy, lâu rồi không hết. Tôi thấy nhiều ông danh giá như ông **NGUYỄN-VĂN-LỤC** *Bại-hương cả làng Tình-Thái (Giadinh)* **M. NGUYỄN-VĂN-KẾT**, *Brigadier en chef de la Police urbaine en retraite à Xuân-Hiệp (Giadinh)* và **Quan Phó KHUÊ** *Phó en retraite à Thủ-đức*, đồng tặng khen trong các báo rằng : nhờ thầy **HỒ-HỮU-TIẾT** cứu khỏi, bịnh nguy của Quí Ông, hoặc thân quyến của Quí Ông.

Tôi liền lên Thủ đức, dọ hỏi nhiều người đều công nhận **HỒ HỮU TIẾT** là thầy thuốc thật hay, ý như các nhà danh giá tặng trong các báo. Tôi đem vợ tôi uống thuốc 26 ngày bịnh mạnh như thường, và lúc tôi tới lui hốt thuốc thấy trị nhiều bịnh nguy, như các thứ ho, đau phổi đau trái tim, đau bao tử phong đơn, tê bại, các chứng bịnh cần phụ nữ như : huyết hư biến nhiều chứng lạ, thai sản biến nhiều bịnh nguy, bước huyết trắng, đau tử cung, và các thứ ban trái, các bịnh thông (sưng cả mình) thật hay, vẽ lại thấy nhờ đức người bịnh ít tốn hao.

Vậy tôi viết bài nầy cám ơn qui ông mắc bịnh tôi gặp thầy hay, vợ tôi khỏi bịnh, và thành thật giới thiệu cùng đồng bào, rồi khi bịnh nên tìm thầy **HỒ HỮU TIẾT** vì thầy kinh nghiệm lâu năm, và có giấy tờ Quan cho chuyên môn nghề thầy thuốc hẳn, đáng cho người bịnh tin cậy.

Trần-quang-Thà
Kinh Lý sở quản thủ
Dịa bộ Saigon
(1221)

Muốn mua gấp

Một cái nồi Chaudière mới hay cũ, từ 900 tới 1500 litres Xin do Saigon « uto 19 Amiral Roze Saigon. (1222)

SANG THU...

... Quí bà quí cô muốn mua được nỉ đen tốt, mướt và mềng để may áo đặt bận lạnh, xin mời lại

MỸ LỢI

62 Rue Vannier 62
CHỢ-CŨ — SAIGON

Có bán áo quần trẻ em bận lạnh bằng nỉ và laine và các thứ mền.
(1243 B)

Chuyên nghề đóng sách 66 kiểu và làm hộp bằng carton gia rẻ — Làm khéo — Lẹ tiện

P. Ng. - văn - Châu

423 Boulevard GALLIENI — SAIGON
(en face de l'Ecole Primaire de Cha-Kho)
(1070)

PHỞ

Mới nấu lại, rạng rỡ và sạch sẽ, giá thiệt rẻ từ 12$ sắp lên

Xin đe nơi nhà hội Vạn - quốc Tiết-kiệm số 26 đường Chaigneau *Saigon*

TỪNG LÂU CHO MƯỚN

Cho mướn một từng lầu (từng giữa) tại chi - nghánh hãng savon Việt Nam, 146, Rue d'Espagne, sau chợ mới Saigon

Muốn mướn xin hỏi tại hãng Savon-Việt Nam, 40, Quai du Cambodge — Cholon. (1157)

Cần gấp

Người đón ông Annam con nhỏ từ 12 biết nói chút đỉnh tiếng Pháp, tánh tình nghiêm chỉnh, thông-minh ở lục tỉnh để làm một việc quan hệ ở lục-tỉnh. Viết thơ bằng tiếng Pháp cho M. Meyer, Boîte postale N° 520 Saigon và gởi theo số để trả lời. (4314)

CABINET DENTAIRE
MADAME
Ramon-Corbineau
& E. P. Veisse

de 7 à 12 de 2½ à 7
166 rue Pellerin Tél. 914

Cần dùng

Người có đức tính bền bỉ và thiện-nghệ đi cổ-động báo. Xin đe nơi báo quán « CÔNG - GIÁO ĐỒNG-THINH » 3, đường Blanchard.

TIỆM THUỐC TÂY DAKAO

PHARMACIE DE DAKAO
86 106, đường Albert 1er

Do ông **THAI-VAN-HIỆP**
Bào chế sư nhứt hạng
Trường Đại học Paris chứng thiệt

BẢN ĐỒ CÁC THỨ THUỐC
BÀO-CHẾ KHÍ-LƯỠNG THEO TOA CỦA LƯƠNG-Y
(1276)

LÃNH NHUNG BÔNG

Giá cũ 5$00
Giá mới 4 50

TÔI XIN CHIỀU 1000$00 (MỘT NGÀN ĐỒNG VÀNG)

cho người Annam nào lấy cách khoa-học (démontrer scientifiquement) mà chỉ rõ rằng có thứ lãnh đèn nào tốt hơn :

LÃNH NHUNG

82, Boulevard Bonard—SAIGON
136, rue d'Espagne—SAIGON

Vì bán chạy lắm nên tôi sụt giá xuống

LÃNH NHUNG ĐỒNG

Giá cũ 4$50
Giá mới 4 00

ĐƯƠNG KINH
không đều.. huyết ra không tốt... huyết bạch it...
chóng mặt, nhức đầu, đau lưng, nên uống:
Song-Liệu Điều-kinh
Bạch-Đái Hoàn
Sẽ động : Kinh nguyệt đều, da mặt tốt tươi, bổ dưỡng sức lực Mỗi hộp 0 $ 80
VÕ-VĂN-VÂN *Dược phòng Thuđầumột*
(1221) Bán tại Nguyễn-thị-Kỉnh Saigon

PHỤ TRƯƠNG

cao mien

của Đuốc-nhà-Nam

SAO CHỔI MỌC !
Đèn cầy « Sao chổi »
Dùng đèn cầy « Sao Chổi » mà thắp thì sáng hơn thứ nào hết thảy. Dùng đèn cầy « Sao Chổi » thì lợi và tốt hơn thứ nào hết thảy. Dùng đèn cầy « Sao Chổi » thì được rẻ hơn thứ nào hết thảy.
Trữ bán tại : Antoine Nguyễn-văn Báu *N° 129, rue d'Espagne* — SAIGON
và các tiệm tạp hóa Annam

CỨ NHÈ LƯNG THẰNG NGHÈO MÀ ĐẠP

TÌNH CẢNH CỦA ANH EM BO XE NGỰA NAM-VANG — PREK-THNOT

Mấy năm gần đây, từ anh đại tư bản đến anh lao công, ai ai cũng chịu ít nhiều ảnh hưởng của nạn khủng hoảng. Người đẹp nghề, kẻ thất nghiệp, trong mười người giỏi lắm còn lại đôi ba người còn đeo đuổi theo nghề nghiệp cũ mà thôi. Chớ thấy họ còn gượng gạo theo nghề mà vội tưởng là họ được yên vui. Cái bước đường cùng, cái cảnh đói buộc họ phải nắm níu cho đến cùng, vì ngoài ra họ không còn biết lấy chi mà để nuôi sống họ được. Ngay như tình cảnh của anh em bo xe ngựa ở Namvang đủ cho ta thấy rõ rồi.

Sắm được một cỗ xe có phải là dễ đâu, còn phải nuôi ít nữa là bảy tám con ngựa để thay phiên, phải đóng thuế xe, đóng thuế bến ; đó là chưa kể nào tiền sắm tàu để cho ngựa nghỉ, nào mua cỏ để cho ngựa ăn.

Mấy năm về trước, lúc đồng tiền còn dư dã thì nghề bo xe ngựa, tuy không giàu bơn ai, chớ cũng đắp đổi qua ngày tháng. Hành-khách chẳng những đi đông mà giá tiền cũng trả rộng rãi nữa.

Gần đây tình thế càng eo ngặt thì nghề bo xe ngựa cũng vì đấy mà một ngày một điêu đứng. Đã điêu đứng mà lại còn bị một bọn Autobus mới sản xuất tranh giựt mối hàng nữa.

Hành khách ít, giá tiền rẻ, thế mà sở phí có được nhẹ bớt nào đâu. Cũng phải sắm bảy tám con ngựa để thay phiên, cũng đóng thuế xe, thuế bến như hồi chưa khủng hoảng vậy. Có phải bấy nhiêu là hết đâu, họ còn phải đưa lưng ra chịu một số tiền phạt không ngờ nữa kia.

Xe dơ ; phạt.

Ngựa xấu : phạt.

Dây cương, dây đai hư : phạt.

Ghé rước hành khách trong thành-phố : phạt.

Hành khách quá số : phạt,

Hành khách đứng trên bàn đạp : phạt.

Trong một ngày có khi bị phạt đến đôi ba lần mà số tiền phạt từ 1p,20 đến 9p.

Số tiền thâu vô mỗi ngày trừ tiền sở phí, còn không dư đủ nuôi sống một gia-đình, huống chi bị chất vào lưng một số tiền phạt nữa thì làm sao sống nổi.

Đứng trước tình cảnh nầy, anh em bo xe ngựa chỉ còn mong mỏi nơi quan Đốc lý thành phố, ngó đến cảnh khổ của họ mà ân đẹp món tiền phạt không ngờ ấy.

Anh em bo xe ngựa không phải xin bỏ hẳng luật lệ của sở cảnh-sát, nhưng chỉ yêu cầu quan Đốc lý nên thương xót lại, mà chế lượng cách trừng phạt thế nào cho hợp lẽ, để anh em an tâm lo mắng ăn trong buổi đó khổ nầy.

Được như thế thì anh em bo xe ngựa ở Namvang mới mong sống còn, đeo đuổi theo nghề nghiệp, và đóng góp các sắc thuế cho nhà nước.

Đ.N.N. CAOMIỆN

những gì... trong tuần

Cây da cũ bên đò xưa

Năm rồi chánh-sách tiết-kiệm của ông Martin đưa cái ty « Phó buôn-lý Thương-chánh » (Sous-Direction des Douanes et Régies) tuốt về Saigon, thì đầu năm tới đây cái chánh-sách tiết kiệm của ông Marquet lại đem nó trả về chỗ cũ.

Cái duyên-nợ ty Phó Quản-lý Thương-chánh với đất ông Tà vẫn cũng còn tuần theo luật « tuần huờn ». Rồi đây những thí-sanh đã chấm đổ kỳ thi thơ-ký tháng Juin năm 1933 sẽ có hy-vọng được bổ vào chăng ?

Nhưng sở dĩ có xảy ra vụ nầy là nguyên-nhân tại đâu ?

Nó có cái ẩn tình của nó như mọi vật đều có bề trái cả thảy vậy.

Người tội nhân trong vụ trên đây, và trong các vụ tương-tợ như thế nầy, là chế-độ xã-hội, là luân-lý của xã-hội.** Hay* ***muốn nói một cách quang minh ra nữa, em xin nói quyết là dư luận công chung.** Dư-luận công* ***chúng là cả thảy người ta ở quanh mình đây,** và cũng là mấy* ***người hỗm rày bàn bàn luận luận về vụ nầy đó nữa

Nếu như dư-luận không « đốc xúc » qua, hồi có đau người đờn bà kia nở đem cục máu của mình dứt bỏ đi cho đành. Đời nầy sanh ra biết bao nhiêu người như Sở-Khanh đời trước hể gái tơ nhẹ dạ chỉ cho khỏi ở người sa chân vào chỗ sai lầm.

Huống chi trong sự hôn-lễ có tên chiến-phước lôi thôi, thời trách nào chẳng có sự lân-nhân không theo khuôn-mẫu của lễ tục.

Không theo được khuôn-mẫu hẹp hòi của lễ-tục cũ-kỹ, thì nhất bị tiếng quở trách nặng nề của xã-hội. Dư-luận không hề chịu dung thứ cho những người làm trái với lễ-tục, thì tức nhiên phải có xảy ra những vụ như thế ấy Loại.

Dư-luận nghiêm-khắc xưa nay thủ phạm biết bao nhiêu vụ sát nhơn.

Dư-luận với lễ-tục đi cặp kè với nhau như đường rây xe lửa. Muốn thay đổi dư-luận, trước phải đánh đổ lễ-tục nào cũ-kỹ không hạp thời trước đã.

Trong bạn đầu xanh trẻ tuổi chúng mình phải xung vào đội quân tiền phuông mới đặng.

Trần th. Phi

Từ cái nhà cầu mát của Đức Kim-thượng

Nói đến việc điểm tươi cho châu-thành, ta không nên quên công khai-thác của ông kỹ-sư Gajan, sắc đẹp của Kim-thành ngày mai là ở trong tay ông vậy.

Vừa buông lo việc cất chợ, thì ông đã lo sửa sang lại cái nhà cầu mát của Bệ-hạ, bởi hà làm cho kịp lễ đưa rước tới đây.

■■

... Tới cái đài tháo cho khán-quan

Cách làm việc của ông Gajan lúc nào cũng khéo, quản-cáo cho tên ông luôn. Mà ông chẳng chờ tiếng khen của dân Kim-thành cho kịp nguội để ướp thêm lời tăng khác.

Khai thác sở đất cất chợ, sửa sang cái nhà cầu mát, tầy giờ tới cái đài tháo (tribune démontable) cho khán quan.

Ông xuất bơn muôn bạc để làm một cái khan-đài bằng sắt Ông chế kiểu sau cuộc lễ lại tháo ra cất thành thử khỏi phải [illegible] kém cây ván nhiều lần như [illegible] năm

■■

Khen rồi mới tới chê

Người ta bảo nhau [illegible] ba Huynh-phước-Cổ chủ nhân hiệu may, không có khác [illegible] ba chỗ nào cả.

Không khác nghĩa là [illegible] cũng nói nhiều, mà ba cũng [illegible] hay... Bà chê chị em trí thức thế lực không có lòng lo công ích, còn bà tuy xuất thân hàn-vi (lời bà nói) nhưng bà vui lòng hiến cái hiệu may của bà để làm nữ-công học hội... thì nay nghe nói bà rút êm, không dám đi hơi về câu chuyện « đại nghĩa » ấy nữa mà chỉ cặm cụi dạy học trò bà may đặng thâu chút... tiền vô... Thôi huế.

■■

Hết xóm trên sang xóm dưới

Đương lúc ở xóm trên, thiên-hạ ta than vì nạn hỏa hoạn, thì xóm dưới thành vua, chị em buôn bán than van cái chợ « Bà Công » bị nhà nước vở mất.

Vật dời người đổi, khóc !

■■

Khiêm nhã

Chúa nhựt rồi anh em ham mộ môn xe đạp xúm nhau đại hội lần đầu để lo việc lập đoàn xe đạp.

Chưa bàn xong chuyện, thì đã có cuộc xung đột. Ông Võ văn Đồng bảo ban trị sự Olympic Club làm việc không chính chắn, mờ ám. Ông Nguyễn Bảo-Toàn tức lý bảo ông Đồng khiêm nhã. Ông Đồng biểu giải nghĩa, ông Ninh, anh ông Đồng cũng buộc ông Toàn giải nghĩa. Ông Toàn giải nghĩa rồi, mà hai anh em ông Đồng không chịu, rồi bảo ông Toàn :

« Ê Toàn mầy muốn gì cũng có hết, văn tao có văn, võ tao có võ ».

Khiêm nhã hay không khiêm nhã còn nhiều lắm, nói nữa sợ bài nầy nó cũng phải khiêm nhã theo nốt. Thôi nín.

■■

Khiêm-nhượng

Cũng giữa buổi ấy, cô Võ Hạnh Nhơn lại trái hơn mấy ông kia rất là khiêm nhượng.

Khiêm nhượng là lúc ông nội trưởng Phan Tùng Long mời phái viên báo *Cung-Ban* ngồi vào ghế báo-giới, thì cô Hạnh Nhơn lại xin phái ông Trần văn Trí làm « đại tiện » cho cô.

XIN NHỚ — Bài vở về trương Cao-Miên nầy, xin quí vị gởi ngay cho :

M. Hoàn-Bích
số 8 đường Philastre
Pnom-Penh.

Dẹp nạn ăn cướp

Đã một tháng nay, sở lính kín ra công dẹp nạn cướp ở tại Kompot.

Trước kia đã bắt được nhiều tên cướp và súng mới đây lại dẹp được một tên cướp lợi hại nữa.

Nguyên tên Tap-ses là tên bị tội sát nhơn, trước kia đã bị án 20 năm khổ sai, nhưng tới năm 1933 lấy một khẩu súng của lính và trốn được, rồi về làm nghề ăn cướp.

Nó ở loanh quanh miền Kampot, rồi nhờ có hai khẩu súng giả, nó đi đánh phá các miền chung quanh gần đó. Như bữa 20-10 nó đã cướp ở Sreches và đốt cháy mất ba cái nhà.

Sau vì nó chia đồ cướp được không đều trong nội bọn, nên tụi đồ đảng của nó bỏ nó. Tap-ses liền về nằm trong một hang núi là nơi nó vẫn trú ẩn xưa nay.

Kế đó tụi đồ đảng của nó bị bắt, và chỉ cho sở lính kín biết nơi nó trốn. nhơn vậy mà sở lính kín mới cho người lên bắt nó.

Khi lính tới nơi, Tap-ses biết, nên đem súng ra bắn lính. Hai bên bắn nhau một hồi, rồi cuộc Tap-ses bị thương chết liền

Thôi thế là bớt được một tên cướp lợi hại.

TRONG CHỖ SỐNG-CÒN

Ta tự cứu lấy ta

Cách mấy năm gần đây Việt-Kiều ở Cao-miên đã nếm mùi cay đắng, gặp cảnh bực tức khó khăn, nên có lên tiếng than yêu cầu, yêu cầu Chánh-Phủ như đền bổn phận cha đối với con, thấy đối với trò, than thở bước thân cô thế nhược ở nơi đất khách quê người.

Phải ! Kẻ bị đánh phải khóc la. Anh em Việt-Kiều bị ngược đãi, áp bức phải kêu cầu, than thở, may ra Chánh-phủ đem lượng hà hải từ bi mà mở toét con đường cạnh-tranh, tiến thủ cho anh em. Song, thật ra, đó chỉ là cái lẽ «chét chơn hả miệng» mà thôi, dầu anh em có ngày đêm than thở, thì cũng là uổng công vô ích mà thôi. Đành rằng Chánh phủ có trách nhiệm bảo hộ, muốn dìu dắt kẻ choán dân lên chỗ tranh canh sanh tồn, nhưng việc làm đâu đó đều có giới hạn lẽ nào vì lời than van cầu khẩn của anh em mà chánh phủ chìu lắm quá phận lượng được.

Vậy nếu không nhờ đến Chánh Phủ, ta phải làm sao mà cứu vớt đặng cho ta ra khỏi cảnh khốn đốn khó khăn như ngày nay ?

Có khó chi ! Tục ngữ có câu « mấy phải tự giúp mấy rồi sau trời giúp mấy ». Ta hãy tăng sức phấn đấu, đừng nên ỷ lại vào ai cả, một ngày kia ta sẽ đạt đặng nguyện vọng vậy. Kìa người Huê kiều ở chung quanh ta, nào phải họ mang tiền, chở của đến đâu, nào có ai bảo hộ cho họ đâu, thế mà ngày nay quyền lợi của họ đặng to, địa vị của họ đang vững là tại làm sao ? Họ biết cạnh tranh, họ biết phấn đấu, họ có chí tự-lập, nói tóm tắc là họ đã tự giúp lấy họ vậy.

Ta muốn cho ta nên giàu, nên mạnh, ta phải tự giúp lấy ta đã, nghĩa là theo gương người Huê-kiều, mà ta phải :

1 — Hoạt-động, phấn-đấu cho có tiền dư để.

2 — Đoàn-kết chắc chắn để bảo tồn quyền lợi. Còn ai không biết thế-lực đồng tiền nữa ? Còn ai không nghe nói tiền là chúa tể vạn vật nữa ?

Anh em Việt-kiều ta muốn cho có bề thế vững chải sau nầy, muốn tránh họa hà hiếp, bức xách như ngày nay, phải nên tự tiện, lo lắng mà kiếm tiền. Ta thua sút người Huê-kiều là tại ta đã quá chuộng chủ-nghĩa « làm quan » mà bỏ qua nghề nghiệp công, thương « làm ruộng, làm thợ, đi buôn » vậy. Mới xem qua dường như ta có địa-vị lộng lẫy, oai-thịnh, nhưng thực trạng thì lại khác hẳn. Đồng tiền lương lãnh tháng nào tiêu hết tháng nấy, mà đã chắc có đồng tiền lương thì còn hoạt động, cạnh tranh làm chi nữa.

Trái lại, dân Huê-kiều quanh năm chân lấm, tay bùn, len lỏi trong các nghề mà ta không màng ngó đến đó. Làm ăn có chịu kiên nhẫn, ai chê khen mặc ai, họ cứ hốt tiền. Chắt lót từ cắc bạc tiền tặng từ đồng xu, khi mới đến hai bàn tay trắng nhưng trong khoản vài năm họ mở cửa buôn mua ruộng đất.

Ngày nay quan trường đã đóng cửa, ta còn tiếc nỗi gì nữa mà cầu xin than thở, ăn nhờ ở gởi nơi xứ người, ta nên trông gương người huê-kiều ráng phấn đấu cạnh tranh, vậy mới mong cuộc đời của ta ở đất nước nầy đặng về khả quan dễ chịu. Có nghề nào là nghề đáng chê chăng ? Ta không thể sống đặng với mỗi nghề khác người nghề làm [illegible] làm thầy chăng ?

Về phương diện đoàn thể, anh em Việt Kiều coi rất nhau như cát ở đống khô. Nơi quan-trường, các ông biết phận với các thầy, gặp nhau không chào hỏi thì còn nói chi đến sự cứu giúp lẫn nhau. Người đồng chuyên một nghiệp mà chẳng có liên-ái hòa-hảo với nhau thay thì thảo nào kẻ khác nghề khỏi coi nhau là người dưng, xa lạ mà xung đột nhau. Qui phái bình-dân tư-bổn, lao động là những danh, từ ta thường nghe nói để phân-biệt nhau hoặc xa biểm nhau giữa xã-hội Việt-Kiều nầy.

Đến xứ người nương náu làm ăn mà cách phân đẳng giai cấp, thì bảo sao ta không bền yếu, thua sút người. Người một dân tộc, chung một cảnh-ngộ lẽ thường phải tương-cầu tương ứng mà hộ trợ lẫn nhau. Hồng chỉ ở vào thời buổi mạnh đặng yếu thua khôn sống bống chết nầy, sự đoàn-kết để phấn-đấu cạnh tranh là điều cần thiết cho sự sống còn của nước nào hay dân-tộc nào vậy.

Thử ngó ngay vào người Huê-kiều, họ liên kết nhau rất chắc chắn, giúp đỡ nhau không màng tính. nhờ đó mà ngày nay họ có đủ thế lực để bảo tồn quyền lợi, có bề thế cơ sở làm ăn vững chãi.

Xem đó đủ biết rằng sở dĩ đến ngày nay ở xứ nầy, dân ta không có quyền lợi của ta chênh chông, bề thế làm ăn của ta không bền vững, là tối tại nơi ta. Ta không cạnh tranh, không phấn đấu, ta không biết đoàn kết quần thể mà gây lấy lực lượng phấn đấu.

Ta đã đặng bài học hay, [illegible] xin than [illegible] chuyện [illegible] Ta phải tự ta cứu lấy ta, tự gây thế lực cho ta mà thôi.

[illegible]

Nét mực thừa !...

TỘI CỦA AI ?

***Tảng sáng chúa nhựt 29 Oct. một bà già đi chợ gặp thấy một đứa con nít còn đỏ lắm lói.** Bị kiến bu đầy mình, nằm ngửa chết queo trong cái giỏ đương bằng lá thốt nốt, tại sẻo đất cái chợ mới.*

Ai nghe tin nầy cũng đều thương tâm cả.

Thiên hạ đồn rùm rằng khi hôm có người thấy đang hai thầy mặc âu phục rần rần đâu tối đó, hỏi họ thì họ nói đi bắt cóc.

Người ta hỏi thăm nhau. dường như muốn tìm biết tên cái đứa vô đạo sát nhơn, quyết đem trị tội trước dư luận công chúng, chiếu theo luân lý xã hội.

Bọn đàn ông giả mặt đạo đức, thừa dịp nầy lên đọng mẳng nhiếc rằng : gái hư trắc nết, chửa oan để lánh, đành giết con thơ. nỡ đem giết thác một đứa nhỏ hài vô tội, đồ vô nhân đạo chẳng chút lương tâm.

Lời nói của họ nặn nề đau đớn chua cay, gấp mấy mươi lần tội nọc lói lên án cư [illegible] nhơn của quan Chưởng-lý giữa tòa đại hình nữa.

Thiệt đứa sát nhơn trong vụ nầy, có phải người mẹ đứa bé oan mạng đó đâu. Chính ngay người đàn bà nầy cũng bị một phần thiệt hại đau đớn trong vụ sát nhơn nầy mà.

Mẹ nào mẹ chẳng thương con, cái [illegible] ng yêu mới hay ịạt lòng mất da âm. Bị nó nặng lời còn tuôn nước mắt được thay, thì đem đứa con của mình mang nặng đẻ đau, lấy khí huyết mình mà nâu nên xương thịt của nó, lại có lòng dạ nào đem quăng đứa con ngây dại mới lọt lòng vô bụi rậm, bỏ ngoài đồng. Giống thú kia cũng không làm được như thế, huống chi là người ta.

THIỂU-THUYẾT CỦA ĐUỐC-NHÀ-NAM Số 35

BÁO THÙ SÂU ĐỘC!

CỦA ĐÀO-PHỤNG-DỤC (TÂN-AN)

— Vậy còn cha em ?

— Tôi không biết mặt cha ra thế nào hết.

— Còn mẹ em ?

— Mẹ tôi tôi cũng không biết tên, biết mặt, không biết người còn hay mất và ở đâu. Không một ai cho tôi biết lịch sử của tôi hết.

— Chuyện càng lạ thật ; vậy chớ mẹ nuôi của em cũng không nói một tí chi với em về chuyện cha mẹ em sao ?

— Tới lúc tội vậy [illegible] mẹ nuôi tôi không thể cho tôi biết [illegible] hết.

— Tại sao vậy, trời ơi, qua lấy nóng như lửa đốt, em nói mau coi.

— Vì người điên.

— Trời ôi !

— Tuy điên nhưng không có khỏa khuấy chi hết nên cũng dễ

— Còn cha nuôi của em ?

— Chết đã lâu rồi.

— Hồi còn sanh tiền người làm nghề gì ?

— Dạ đánh xe ngựa.

— Còn em có nhớ sanh nơi đâu chăng, và năm nay được bao nhiêu tuổi ?

— Em đã chẳng biết cha mẹ em là ai thì làm sao biết đặng chỗ chôn nhau cắt rún. Em năm nay chừng mười chín, hai mươi nối gì đó không chắc

— Lạ quá, cái trương lịch sử của em lại có chỗ giống với lịch sử của một người khác

— Dạ người nào em có được biết chăng ?

— Để sau qua cùng em nó đôi với vợ chồng rồi qua sẽ nói.

Cô Huệ mặt mày buồn bực, lật đầu đáp rằng : chúng ta hôm nay không còn cùng đi chung một đường nữa rồi. Khi xưa, em mơ ước cùng thầy kết nghĩa, lúc thầy còn nghèo Nay thầy giàu sang tột bực như vầy, sự giàu có làm cho em hãi sợ.

— Có làm gì cái bã vinh hoa nầy. Cái thương hạng giai cấp ái tình không vì mấy sắt hơi đồng mà tiêu tan cho được. Qua thì rằng suốt đời thương em, nếu sai lời thì có quỉ thần soi xét.

Bên phòng kế, Thế Phương đã nghe không sót một lời nói. Thế Phương hồi hộp đồng nhựt trình lật tờ nọ, lấy viết biên chi không rõ. Thế Phương là một tên xảo quyệt tình mà không việc chi mà không để ý đến không sự chi mà chẳng xoay trở kiếm lợi. Cái chuyện của cô Huệ vừa thuật nó cũng giống như chuyện của thằng Lắm. song thằng Lắm còn có phước hơn là vì nó còn biết rằng nó có mẹ và mẹ nó đã thác. Thế Phương định cho một ngày kia thằng Lắm sẽ như cái tay quái gở của chàng chỉ cho Lắm biết cha là ai, và luôn dịp sẽ cho nó biết cái lịch sử của người mẹ vô phước chết mộ cách rất thảm, chết vì hai chữ ái tình. Ta có vào toà, ta có xem mấy phiên tòa xử, lục sự biên ít lời vấn đáp cả hai bên, Thế Phương cũng làm như thế vì chàng đang trù tính vết lợi trong những chuyện bí mật lạ thường như cô Huệ mới vừa thuật ở trên.

Cô Huệ tiếp : thầy có hiểu em suốt lại những sự hoạn nạn của em. Chuyện cũng không có chi lạ và chắc làm sao thấy nghĩa mà buồn cho thân phận em Hồi ở Cái-khế, thầy còn nhớ mẹ nuôi em có một đứa gái nhỏ tên là con Lựu. Cha nuôi em nhờ tiền của cha mẹ em để lại, mà mẹ cũng không phải, nếu nhờ phụ ấm mà sao đến đổi dầm sương dang nắng đánh xe kiếm từ xu từ cắt ; nhờ của ai không biết nên cả ngày rượu trà say sưa hoài. Một hôm em còn nhớ rằng, cha em say quá, xô cửa về hồi lúc mười hai giờ đêm, đi ngay lại giường của mẹ nuôi em, bắt con Lựu nắm hai giò nó mà vật vào cột. Mẹ nuôi em tỉnh giấc, thấy hoảng la lên, cha em bỏ con Lựu xuống đất. Sáng ra mẹ em đau nặng, trọn mười lăm ngày nó mê nói sảng ; chưng bớt bị người mất trí. Tháng sau, cha nuôi em say quá cảm gió mà thác, lúc đó con Lựu được một tuổi rưỡi. Em phải thay thế mẹ em mà chăm nom săn sóc nó. Tình đời chua ngán, hồi đây biết em nghĩa là một năm sau cuộc biến đổi phi thường em thôi học, mảy thuê và mướn mà kiếm bát cơm manh áo cho mẹ, cho em. Lối xóm bây giờ lại đem lòng khắc bạc làm khó dễ mẹ con em đến đều họ muốn giựt cái nhà, họ muốn đoạt cái xe và cặp ngựa, họ bày đều đặt chuyện [illegible] đem mẹ em đi nơi khác vì ở đó có quỉ có ma chi chi đó nó bắt mẹ em điên. Dọn nhà đi qua cái Nhum, tìm thầy chuyên chữa cho mẹ em. không thầy thuyên giảm chút nào, trở về thì nhà đã thay chủ ! Không biết họ mẹo lừa làm sao mà họ giựt tươi gia sản của trẻ côi mẹ góa cho đành. Thôi cái thân mình bị sóng dồi gió dập giữ chưa tròn, lòng nào mà tính đòi ngựa xe nhà cửa. Không thế ở trong một cái không khi nào bẩn đó đặng, mẹ con em tách mình xứ khác, lưu lạc mấy năm trời, mới về Saigon đây.

— Em nói em đem mẹ em qua Cái Nhum uống thuốc, vậy lúc cha nuôi em mất, nhà em còn chút đỉnh đủ giá vì chăng ?

— Em có [illegible] của nuôi em [illegible] một số tiền [illegible] không biết, của em ai xài tiêu ra như nước chừng chết còn lại vài cục bạc trong túi áo bành tô (paletot) qua Cái-nhum uống thuốc, trở về thì mẹ con em còn có vài cắc bạc. Lúc đứng trước cánh nhà đổi chủ đó, em chỉ có khóc mà thôi ; em không bị t quả hắn xui, lúc mẹ em tỉnh trí được một lúc, mẹ em đi vòng ra sau vàng máy mới được gốc cây bông lài, lấy lên một cái hủ nhỏ đưa cho em mà rằng : Cái nầy của con, con nầy cất đi. Chừng lên xe em gở hủ ra coi thì thấy nào bạc đồng bạc cắc già bạc giấy kỹ tìm được hai trăm năm chục đồng. Đi nghiệp cho mẹ em giao đời đã tanh, tình trí lúc khôn cũng mới cũ mà đưa cho em

— Trong hủ bạc chỉ có bạc mà hồi hay là có giấy tờ chi chăng ? Từ khi em lớn có thấy ai lại thăm em và nói chuyện chi chăng ?

(Còn nữa)

Rẻ nhứt ▼ Hay hơn hết

Mỗi thứ

10 XU

ĐIỀU-KINH-HOÀN Trị huyết hư. Đường kinh xấu. Đau bụng ngấm. Mỏi mệt. Ốm xanh. Bạch-đái

THUỐC XỔ ĐỘC BỔ-TÀ-HOÀN Xổ đàm, đổi máu

THỐI-NHIỆT-TÁN Cảm nóng, nhức đầu, sổ mũi. Bán thần. Người lớn, trẻ con đều uống được.

VẠN-LINH-ĐẦU Trị bá chứng. Nhức đầu, đau bụng, thoa xức thiệt hay.

PHÁ NHUÊ-DUNG Thoa sởi, hâm, lở cho trẻ con. Dùng hớt tóc thiệt thơm.

LỢI-CHỨNG-TÁN Trị kiết máu, kiết đàm hay hơn hết

SANH-CƠ-TÁN Thuốc rắc ghẻ, đâu thương tích, mau kéo da non.

THÁI-ẤT-CAO Dán đau lưng, sưng trặc. Hút độc, rút mũ, hết hơi.

NHA-THỐNG-THÁNH-DƯỢC Trị đau răng sưng nhức thiệt lẹ

PHÁT-LÃNH-HOÀN Trị rết rừng, rết cỏ cừ, uống ngừa bịnh rết hay hơn hết.

của Nhà thuốc

VÕ-ĐÌNH-DẦN

Đại-Dược-Phòng

(Sáng lập năm 1921)

323 rue des Marins—Cholon

Phân cuộc : *118 Rue d'Espagne Saigon*

179 Bd Albert 1er Dakao

Thuốc PHONG-TINH hiệu ÔNG-TIÊN

TIN VẮN TẮ

Con nít đau

Con nít đau Ban vì NÓNG-LẠNH xin nhớ kiếm mua thuốc CHỈ-LINH là thứ thuốc đã cứu được muôn ngàn trẻ nhỏ rồi (hết sức hay) ở ban và nóng lạnh. Khắp cả Đông-Pháp có bán, các gare xe điện, các nhà buôn có bán Saigon mua ... có Nguyễn thị-Kinh Chợ mới ... Óp.12.

■■

Annam thắng Sơn-đông

Thuốc dán hiệu (Con Rắn) hay hơn thuốc dán sơn-đông thập bội. Thuốc dán hiệu « con rắn » trị lực ngực hay lắm. trị gió rất lắm trị nhứt đầu, nhậm mệt, đau ba dun vú, nước ấu chero, nhọt lát sau càng v.v. Khắp cả Đông-Pháp có bán các gare xe điện các hiệu buôn có bán, Saigon trữ bán rất nhiều nơi tiện có Nguyễn thị-Kinh Chợ mới, Hộp nhỏ Óp12. hộp lớn Óp20.

■■

Ghẻ ngứa . . . ghẻ ngứa

Ghẻ ngứa là bịnh khó trị, và hay lây. Nhớ kiếm mua thuốc ghẻ ngứa hiệu « NHÀNH-MAI » hay làm gì nhiều thế nào, thoa thuốc nầy vào thì tuyệt. Chỉ nào có thoa thuốc nầy thì chỉ đó ghẻ không còn mọc được, giá mỗi gói Óp.10. Có bán khắp nơi. Các chỗ bán thuốc hiệu NHÀNH-MAI có bán. Ở xa muốn mua, đề mo Nguyễn - văn Lượng, directeur de la pharmacie Nguyễn-an-Phố boîte postale N. 63 Saigon.

Dầu Cù-Là TÂM-BA lố dầu thiệt hay, đủ ba chứng, khắp nơi có ăn giá mỗi ve Óp.10.

Savon Việt-Nam tệ hơn hết

Mau mau kẻo hết

BA CÓ

CATALOGUE MỚI

về các kiểu giấy FANTAISIE quý ông và các kiểu giấy KIM-THỜI của quí bà, quí cô.

Năm hiệu ngày thợ vẽ lấy. Buôn trừ thôi. Lễ trừ 5 v. Yên ngựa toàn bộ 16 $ Lễ tây hạng nhứt chỉ có 16 $ 00.

PHONG - TAI

43

RUE DES PIPES HANOI

(1167)

LỜI MINH TẠ

SI-LAO-BỔ-TANG-HOÀN ???

Chẳng có chi làm cho vui lòng bằng chữ hoạn, yếu trở nên mạnh, bịnh trở nên lành. Nên dầu gì bà con anh em, bấy lâu năm trở lại đây, tôi những dặn dò chen trong cuộc thương trường cũng như chuyện lo tâm nhọc trí hình thể một ngày đau, thức ngày đau lưng ngày ho một vài tiếng hay thảo thảo mệt áp ngủ không yên. Mà đã hết sức tìm thầy thuốc, có dùng nhiều hiệu thuốc bổ trời bấy lâu nay, nhưng bao giờ cũng không được, thấy hiệu quả mau mắn trông ra trong mình được khoẻ mạnh ăn ngon ngủ ngon hình thể trang kiện như cũ thì, là tôi chỉ nhớ có một thứ thuốc SĨ LAO-BỔ TẠNG - HOÀN của nhà thuốc TẠO NHƠN ĐƯỜNG, Govap Giadinh. Thật tôi hết lòng đa tạ lương y annam ta là ông TRƯỜNG - MINH - Ý nhà chuyên môn lão luyện chế GIAO THỤC cho nên mới có thuốc SĨ LAO BỔ - TẠNG - HOÀN mới được chất bổ lắc hay ; rất đáng khen thuốc bổ lắc thật đại tài.... Tôi không nhớ cám ơn cho sao cho vừa, từ vì sanh chí GIÁM NHƠN - ĐỨC THỤC TỰ SANH ; CÒN NHIỀU KẾT CỔ NGÂM VẦN VỀ SAU, riêng phần tôi tặng cho bịnh thuốc SĨ LAO BỔ TẠNG HOÀN của nhà thuốc TẠO NHƠN ĐƯỜNG, Gò cấp GIA ĐỊNH. Annam thuốc tam ... bảo bổ THÀNH ĐƯỢC.

(1171) H. TÔ VĂN GIÀU dit Cô Trước, tri phủ honoraire. Giadinh Thudue

---

Thiệt hay giả

Vì có một số thuốc SƯU BỘC BÀ ÔNG HOÀN hiệu ÔNG TIÊN giả trị các chứng bịnh không tinh thật hay ai dùng cũng đều bình bán chạy một cách mạnh mẽ, kẻ ấy đem lòng ghanh ghét nói với nhiều người rằng bửa thuốc của ông Trần-văn Kíp ở Marseille khoe tặng thuốc Sưu độc hiệu Ông Tiên đó nhà thuốc tâm giả cho rằng hồn. Pháp không thuốc nào hay trị bịnh giống tinh hay vậy. Vậy nhà thuốc xin anh với Régisment de compte của nhà thuốc Marseille và chỉ réceipissé thuốc 8 ... Tân định cho kẻ ấy biết thiệt hay giả. v. chuyện tuồn rằng ... à thuốc Ông Tiên đâm làm cam đoan với toàn chỗ

RÉGLEMENT DE COMPTE

d'un envoi contre remboursement

Le destinataire a pris livraison ou a refusé de prendre livraison [illegible] de l'envoi auquel étant jointe la présente déclaration

Le montant de l'encaissement soit _____ ... représenté, sous déduction de frais ci-après détaillés, par ... mandat poste ou télégraphique n° [illegible]

Droit d'encaissement.

Taxe télégraphique

Droit de commission

Mandat (1) (postal n° / télégraphique n°

Total égal à l'encaissement

Fait à ... le ...

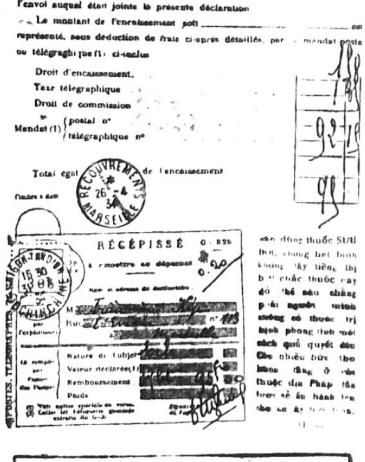

Films chụp hình hiệu

LUMIÈRE

Là thứ film rất tốt muốn chụp giờ khắc nào cũng được

LUMICHROME

Có thể in ra những bức hình không đợi rửa lấy

Hơn 100 nhà thất nghiệp có công chuyện làm

Từ ngày đăng báo đến nay, có trên một 100 nhà thất nghiệp, và cũng có lối 20 nhà buôn gởi thơ đến mua. Thật quả như lời, mua các món thuốc của nhà thuốc hiệu Nhành-Mai về bán lợi lắm, chạy lắm, mỗi ngày bán lì lắm 5 gói thuốc xổ 5 gói thuốc ban chỉ-linh cũng đủ lời 0p.50 đã tiền nuôi miệng cũng như có chỗ làm chắc chắn vậy. Thuốc hiệu Nhành-Mai đi đến đâu cũng có người mua, đến đâu cũng được khen. Người nào siêng bán có ngày bán được mỗi thứ vài chục gói lời trên vài đồng. Nhà thuốc hiệu Nhành-Mai bào chế thuốc có đủ phép của chánh phủ cho : bí mua thuốc về bán đến được yên lòng khỏi lo sợ đến chi trở ngại. Bổn hiệu có nhiều thứ thuốc hay, xin kể dưới đây : Thuốc NÓNG và BẠN « Chỉ Linh » 0p12 Thuốc xổ NHÀNH - MAI giá 0p.15 Thuốc ho « Bác - Bửu » giá 0p.10 Thuốc dán hiệu « Con-Rắn » 0p.12 Thuốc sổng « cảm không tán » giá 0p.12 Thuốc Bổ « Tế - thế' - hoàn » 0p.50. Thuốc điều kinh (vấn vân) Có bán khắp cả Đông-Pháp, các nhà buôn, và nơi tiệm thuốc. Các gare xe đều có bán. Saigon mới tiệm có Nguyễn thị Kinh Chợ mới. Mua sỉ lời nhiều đo nơi Nguyễn văn Lượng : directeur de la Pharmacie Nguyễn văn Phố boîte postale N° 63 Saigon.

●●

Ở đâu có dầu Cùlà thứ thiệt

Muốn có thứ dầu Cùlà thiệt, xin nhớ dầu chữ TAM BA. Trị ba chứng Do nơi Nguyễn thị Kinh cho mới có chỗ gare xe điện có bán mỗi ve Óp.10.

Một cuộc thi có ích cho đồng-bào

Buổi kinh tế nầy thổ sản của mình như lúa gạo, dừa, dầu, vân vân, vật giá đều rẻ, làm cho dân Việt-Nam mình phải trở nên nghèo nàn, khốn khổ, những mà đồ ngoại hóa đem vào bị nhiều nơi cùng mắc, làm cho khó tế mua đông.

Tỷ như dầu essence, dầu lửa (pétrole) vì xứ mình không có, buộc phải dùng dầu ngoại quốc, nên mỗi năm tốn bốn hiệp chẳng thì ít lắm gia hàng mắc cho đồng-bào. Muốn cho đồng-bào rẻ thì tôi kể qua đầu khi trước 20 cắc một thùng (ton que), dầu dừa bán 8$00 một thùng (ton que), dầu lửa bán 2$50. Bây giờ dầu dừa bán 2$50, dầu lửa 3$00 một thùng.

Dầu lửa nầy ở dưới đất lấy lên, nhưng mà giá lại mắc hơn dầu dừa đến phân vì các thứ dầu của đồng bào mình đã dùng mà thấp đèn khi chưa có dầu lửa đem đến tự mình.

Bổn hiệu thấy sự ấy như vậy nên bày cuộc thi nầy cho các ông có nghề đem ra tranh với người trước là ngoại quốc biết thì quyền lợi, sau là cho đồng-bào mình bớt được giá.

Cuộc thi như vầy : ai làm được đèn thắp bằng dầu dừa đặng phòng, đèn có hước các thứ dầu khác mà thắp đèn, thắp sáng như dầu lửa và đi hơn hơn bổn hiệu thì sẽ thưởng.

Giải nhứt..... 50 $ 00
Giải nhì..... 20 00
Giải ba..... 10 00

Đèn nầy thắp bằng dầu mình là pha trộn với essence hoặc dầu lửa trong một phần tư hoặc một phần năm (5 chừng nào càng tốt chừng nấy).

Làm đèn thắp trong nhà hoặc ngoài trời, giỏi đừng tốt mà sáng hơn hết. Đèn nầy phải cho đẹp là khác.

Bổn hãng sẽ có một ban kỳ-viên xem xét kỹ-lưỡng và thắp hết những đèn thi đem đến, thì-nghiệm kỹ lưỡng, sẽ phát phần thưởng.

Hạn Tết annam rồi nạp đèn đến coi thăng hay annam kỳ-viên xem xét sẽ phát phần thưởng.

Ai muốn hỏi đến thì cần-kíp xin hỏi nơi bổn hiệu.

HÃNG DẦU VÀ SAVON VIỆT-NAM
(1169) CHOLON

Cờ tướng thứ ba

Là người mới bắn ít khó tìm ra nước khôn là cờ thế tranh, chỉ quyển cờ ấy có đủ hiểu được hết thảy ... bắn đến nơi đến chốn, từng ... lắng nghiên và chỉ cách đi ngang hai ... cách rất làm sáng tỏ cho người ... hiểu lắm. Sách nầy ... ấy là sách mới ... ấn hành lần thứ ba ... giá ... cuốn 0$ 30 ... gửi ... cuốn 0$ 40 ... Ai muốn mua xin gởi ... cho ông Nguyễn-văn-Kiệt ... Tân-Định ... 122b Bd de la Somme ... 6, rue Amiral Courbet à 42, Vaisseau à Saigon (1216)

Bằng cấp của ai ?

Một bạn đọc có lượm đăng ở một tiệm cơm khách mới có bằng cấp tiểu học và một cái giấy khai sanh của cậu Nguyễn-văn-Kiệt sanh trưởng ở Saigon đem đến giao cho bổn báo.

Vậy mới cậu Kiệt đến báo quản lãnh giấy tờ nó.

(1212) B.B.

CÔNG - TY

Forvil và Docteur Pierre

Đồ thử đầu thơm

— : Phấn : —

Savon rửa mặt

Nước súc miệng

Savon đánh răng

KHẮP CÁC NƠI ĐỀU CÓ BÁN LẺ

Đại-lý độc quyền

INDOCHINE IMPORT. C. HUCHET

40-46 Rue Pellerin — SAIGON

ECOLE PRATIQUE DE COMMERCE DE SAIGON

7, Rue René Héraud Tândinh

Bonne préparation de professionnels

Comptabilité — Commerce — Dactylo — Sténo — Banque

Anglais — Français Commercial

Professeurs

M. LÊ VĂN-MẾO
Diplômé de l'Ecole Supérieure de commerce de l'Indochine — Chef Comptable de la Sté Lyon de Crédit Expert-Comptable près les Tribunaux

M. BÙI-VĂN-QUAN
Diplômé des Ecoles Supérieures de Commerce de l'Indochine et de Lyon — Comptable of The Texas Company Ltd — Ingénieur — Tuteur.

M. LƯƠNG - VĂN - MẬU
Diplômé de l'Ecole Supérieure de Commerce de l'Indochine Chef Comptable de la Pharmacie de l'Indochine Expert-Comptable près les Tribunaux.

Demandez le prospectus au Directeur : Lưu

---

3 điều nên ghi nhớ

1° Dùng Savon Việt-Nam thật tốt

2° Dùng dầu ăn chạy rong sạch

3° Dùng dầu xổ đủ-dủ tinh khiết

Của hãng Savon Việt-Nam, 40, đường Cambodge Cholon giá thật rẻ, khỏi phải lo đủ chi — Đồng bào nên nhớ giúp đỡ nội-hóa.

TRƯỜNG DẠY ĐÁNH MÁY CHUYÊN MÔN **DACTYLOGRAPHIE COMPTABILITÉ — COMMERCE**

(Là những khoa yếu-trọng mà mấy người có học thức cần phải biết)

Ông NGUYỄN VĂN MỚI đã mở lớp dạy học trường thương mãi Thanh Tâm à người đứng thọ về khoa ...

Năm 1922 ông có chủ trương khai lập ra trường thương mãi để giúp ích lòng bào trước nhứt ở Saigon. Ai cũng biết thời nay người trong ... ở Indochine rất là thạnh hành, song tác và hiểu máy máy người làm việc đánh máy và biết toán trong máy ấy còng và tu phần đông đều là cựu sanh viên trường Nguyễn văn Mới cả.

Bay ông lãnh dạy riêng (Cours particulier appliation pratique et technique) cho bất luận thương mãi nơi đánh máy tại chỗ tư nhà ông ở số

78 Đường Pierre Nahon Saigon.

Vậy ai muốn học hoặc cần biết thể lệ xin hãy viết thơ hỏi ông Nguyễn-văn-Mới tại nơi nói lòng hỏi đáp.

TRẦN-TẤN-PHÁT
Ancien Chef de l'Ecole Nguyễn-văn-Mới Du Bureau du Gouvernement de la Cochinchine.

HIỆP - THỊNH
N° 29 Aviateur Roland Garros
SAIGON
Sửa và sơn xe máy rất khéo có lãnh đồ xi ken và sửa máy hát máy đánh chữ và bán đồ phụ tùng xe máy làm kỹ lưỡng tính giá rẻ hơn các nơi
Chủ-nhơn kính-cáo

PHỤ-TRƯƠNG
Chớp Bóng và Kịch
Ngày 8 Novembre 1934

CÁC GÁNH HÁT NÊN CHÚ Ý
Rạp hát « THÀNH XƯƠNG » đường Boresse số 121 của ông Huyện Cần cho mướn mấy đêm thường thì 30 $ 00, còn đêm thứ bảy 40 $ 00
HÁT BỘ ANNAM
Ngày thường 30 $ 00 — Ngày thứ bảy 40 $ 00
Nếu quí ông quí cô có cần dùng xin do nơi số 14, đường Lacote như quí vị mướn trọn tháng tín rẻ hơn.

NGHỀ LÀM BÁO CHIẾU TRÊN MÀN CHỚP BÓNG

Nghề làm báo cũng là một nghề hết sức hoạt động trong thời kỳ hiện tại mà chưa thấy ai chú ý đưa nghề đó chiếu trên màn chớp bóng.

Tới nay, ta cũng đã có thấy một vài phim trong đó nhựt trình có một địa vị quan trọng. Nhưng nhựt trình chỉ đứng phụ thuộc, giúp sự kết cấu cho tấn tuồng khác, chớ chưa thấy một phim nào chiếu hẳn hòi cách sanh hoạt của một tờ báo hằng ngày, cùng là chiếu cho khán giả thấy cái ảnh hưởng của tờ nhựt trình đối với hàng triệu độc-giả.

Biết bao cuộc phát minh mới, biết bao những chuyện những việc trong đời, những chuyện lan man, cho tới những việc hết sức thuộc về các ngành khoa học chuyên môn, chớp bóng đều đem chiếu trên màn.

Cả đến những cảnh các người lặn xáu dưới đáy biển để mò tàu đắm hoặc coi địa thế dưới đáy biển, cả đến những cảnh các thầy thủ chống chỏi với gió bão trong trời tối om, chớp bóng đã có đem ra chiếu.

Lại cả đến những cách mổ xẻ, những cảnh hoạt động của các máy điện thoại, chớp bóng cũng đã đưa lên màn, làm cho khán giả lắm lúc phải tấm tắc khen chớp bóng khéo phô bày bao nhiêu cách sanh hoạt trong đời ngày nay.

Thế mà chỉ có nghề làm báo là chớp bóng chưa chú ý tới một cách đầy đủ. Bấy nay, trên màn chớp bóng, mấy nhà nhựt trình chỉ giữ cái địa vị trinh thám, đi rình mò những vụ án bí mật, nhà phóng viên trong các chuyện đó cũng chỉ giữ cái địa vị tầm thường của một vai phụ thuộc thôi. Như vậy chưa có thể nói rằng, nghề làm báo, hoặc người viết báo đã được đem chiếu trên màn chớp bóng được.

Nếu ta xét nội tình cảnh sanh hoạt hằng ngày của một tờ báo, thì ta thấy rằng từ anh trợ bút giữ về « tin chó chết » cho tới một nhà đặc phóng viên hết sức có tiếng.

Những bài đăng trong báo có thể làm xảy ra những cuộc xung đột quốc tế; rồi lại từ anh trợ bút giữ về việc dịch báo ngoại quốc, anh ta chỉ biết có mấy tờ nhựt trình từ xứ xa gởi đến cùng là cái kéo và mấy lọ hồ của anh ta, cho tới các tay phóng viên đi khắp các nơi lạ như Tây-tạng, Borneo để kiếm những tin đặc biệt, hết thảy người viết báo, bất cứ địa vị cao hay thấp, đều có một tư cách riêng, một tinh thần riêng.

Một đôi khi trên màn chớp bóng người ta cũng đã chiếm những tòa soạn rất rộng tại Huê kỳ, những tòa soạn trong đó nhà viết báo đang xăn tay áo đánh máy vội vàng bài đăng báo của mình. Nhưng đó mới là một cảnh đặc biệt trong nghề làm báo, chớ chưa phải là cách sanh hoạt của tờ báo.

Cách sanh hoạt hằng ngày, với các công việc tỉ mỉ để xuất bản một tờ báo, cùng là các cách làm việc hấp tấp vội trong những khi phải xuất bản một kỳ đặc biệt, thì thật tôi chưa thấy chớp bóng đem ra chiếu lần nào.

Lại còn những nơi xắp chữ các máy chạy nhựt trình, các sở chụp hình cho nhà báo đặng làm cờ lít sê, các cảnh đem chớp ra hay biết chừng nào. Vì rằng không phải là con nhà nghề, thì không sao biết hết mấy cái lặt vặt đó được.

??!

Chớp bóng cũng đã có chớp những cảnh các tay phóng viên xoay xở làm sao đặng tới trước rồi đồng nghiệp của mình dễ cái tin gì đó.

Nhưng về các trách-nhiệm của những người trông coi một tờ nhựt trình, trách-nhiệm phải một phóng viên đi xa, trách-nhiệm kiếm cho ra những đầu đề hay, trách-nhiệm xếp đặt bài vở trên tờ báo làm sao cho độc giả chú ý, chớp bóng vẫn chưa đá động tới.

Mới đây đã có một phim, nhan đề là Front Page, chớp về nghề làm báo, về các phận sự, về sự lo lắng ngập ngừng của một người chủ bút. Nhưng đó mới là một ca đặc biệt, chuyện riêng của một tờ báo, chớ chưa phải là cảnh sanh-hoạt đại biểu chung cho nghề làm báo được.

Đến như ảnh hưởng của tờ báo đối với phần đông độc giả cũng là số báo ra nhiều ít và cách bán báo thì người ta chỉ chiếu rất sơ sài thôi. Đại khái chiếu mấy đống lớn chiết cái tờ báo, cái tựa của tờ báo, rồi tới mấy cậu con nít cầm báo chạy đem bán, chớ chớp một cách rành rẽ tỉ mỉ thì chưa có.

Trong phim Conseils aux coeurs brisés, để có chớp sự quan hệ của một bài báo đối với các độc giả, nhưng đó mới là một phần nhỏ thôi, cái ảnh hưởng xã hội của một tờ báo quan hệ tới cả một dân tộc vẫn chưa thấy chớp bóng chiếu ra được.

Nhưng ngày nay đã sắp sửa có một phim chiếu hẳn hòi về nghề làm báo, chiếu một cách đầy đủ cả. Thật đáng mừng là đã thấy trên màn chớp bóng, cái bóng của nhà viết báo cứ một ngày một rõ thêm lên.

Bằng cớ là trong hai phim New York — Miami và Viva Villa, người ta đã chiếu cách hoạt động của những nhà phóng viên sành nghề. Mấy tay nầy đã lộ hình ra một cách đầy đủ, nào khi thì rất tự nhiên rất, khôn khéo lanh lẹ để kiếm cách lấy được tin, nào khi thì rảnh việc ngồi tán dóc, hoặc làm kiểu tình tự với các cô, nào khi đám bám hỡ làm những việc rất táo bạo để có tin hay cho những tờ báo xuất bản phụ trương thêm.

PH. thuật

Nhà thờ truyền đạo bằng chớp bóng

Chớp bóng vẫn là một cơ quan để có thể truyền bá tư tưởng.

Hiện nay nhà thờ cũng đã nghĩ tới cách dùng chớp bóng để thay vào các cuộc giảng đạo trong khi làm lễ.

Mới đây lại có tin rằng có ông cố đạo có quyền bên Anh đã tính dùng máy chớp bóng, chớp các hồi trong sách kinh thánh để thế vào các cuộc giảng đạo trong nhà thờ.

Tại Londres đã có cuộc hội-nghị các viên chức lớn trong nhà thờ để nghiên cứu các phương pháp thuận tiện đặng thi hành sự dùng chớp bóng.

Cứ theo lời các người chủ-trương cuộc nghiên cứu đó, thì hình như lúc nay có thể truyền bá tư tưởng tôn-giáo được, bởi vậy nên cần đem dịch kinh thánh ra văn nước Anh. Mà chớp bóng đem truyền bá thứ văn đó thì còn gì thuận tiện bằng.

Khi đã dự tính dầu đó rồi, thì chắc mỗi chủ nhựt tại nhà thờ lại sẽ có chớp bóng, rồi nhà thờ cũng sẽ phải có xưởng để quay phim nói nữa.

Dè dâu chớp bóng cũng có duyên nợ với nhà thờ.

TIN KỊCH-GIỚI

KÉP HÁT BỘ NĂM THAO

Mới đây, anh kép hát bộ Năm Thao thôi gánh Tân-thành-Ban ở Cầu-muối.

Nguyên nhân việc anh nầy thôi gánh Tân-thành-Ban không có chi đáng để ý, vì anh ta thường đóng tuồng với cô đào nọ cụp mà chị vợ anh đem lòng ghen tương mà không chịu để anh ở hát nữa.

Như vậy thì người kép hát mà có vợ cũng là một việc trở ngại đôi khi trong nghề của họ chăng?

Anh Năm Thao nầy tuy là kép chánh chớ khi đóng tuồng chỉ được màu mè, chớ tiếng không có.

Từ khi anh thôi gánh Tân-thành Ban, tuy thính giả kẻ bàn vầy người bàn khác, nhưng sự thật, gánh hát Tân-thành-Ban vẫn thạnh vượng như trước.

Đêm thứ tư tuần trước, nhơn gặp lễ Toussaint, gánh hát Tân-thành-Ban có diễn hai xuất, chúng tôi có đến xem, thấy thính giả cũng đông đảo như mọi khi.

Lại nữa, dạo nầy, trong gánh hát ấy có thêm mấy anh kép mới, từ màu mè cho đến tiếng tăm, đều khá quan cả.

Ngoài ra, gánh Tân-thành-Ban còn sắm thêm tranh cảnh mới và sửa đổi lại cách bố cuộc giàn cảnh rất hợp với mỹ-thuật.

∴

Tuồng hát Phật

Dạo nầy, mấy gánh hát Cải-lương đều chú ý diễn tuồng Phật nhiều hơn. Bởi thế nên nhiều gánh đều có tập và soạn những tuồng Phật mới để đem ra diễn trên sân khấu.

Như *Tín Minh* thì vừa rồi đã tập xong tuồng « Phật nhập Niết Bàn », còn *Văn Võ bì ban* thì cũng mới tập xong hai tuồng « Phật độ năm châu » và « Tôn hành giả đã thất nữ-tinh »

Thậm chí một gánh hát bộ nọ cũng đem tuồng phật ra nói. Hình như khán giả độ nầy cũng ưa xem tuồng Phật và những tuồng có tánh chất tôn giáo.

Có một điều chúng ta nên để ý là mấy ông chủ gánh hát đem những tuồng Phật ra hát mà chỉ biết chú trọng vào mặt mỹ thuật nên để sơ sót về sự tích và nhứt là về thiệt tế.

Đại phàm những tuồng tiểu thuyết phải chú trọng ở kết cuộc sao có ảnh hưởng đến nhơn tâm thế đạo, những tuồng trinh thám phải chú trọng ở mưu mô mạo-hiểm, những tuồng lịch sử phải chú trọng ở sự tích, những tuồng Phật thì tất phải chú trọng ở triết lý, nhược bằng nếu để cho kém giá trị của triết lý nhà Phật thì những thứ tuồng ấy nên thủ tiêu đi.

Chúng tôi bao giờ cũng khuyến khích mấy ông bầu gánh nên đem tuồng Phật ra hát, nhưng chúng tôi chỉ khuyên các ông nên cẩn thận cho lắm. Người soạn tuồng cần phải là người lão thông Phật giáo và phải có học thức nữa.

Bao nhiêu tuồng Phật mà các gánh hát đã đem ra diễn, chúng tôi thấy phần nhiều đều sơ sót và lầm lỗi nhiều chỗ lắm.

Nguyên do một phần tại soạn giả không thông phật lý và phật sử, một phần tại đào kép đóng tuồng kém học thức chưa đến trình độ nhiễm được cái tinh thần triết học, nên khi đóng tuồng phật cũng đóng như tuồng khác vậy.

CƠ-NGUY CỦA NGHỀ-HÁT XỨ NẦY

Thấy rằng phải tốn một số tiền hai, ba đồng trong hồi kinh-tế khó-khăn này để mua đặt sự bất-mãn mỗi khi xem diễn tuồng nên trong 100 người tới 75 người chỉ muốn bỏ ra năm ba cắc để coi chớp bóng đáng nghe và thấy trong bao nhiêu cuốn phim những sự tích hay, tranh cảnh tự nhiên và đẹp, cũng là bao nhiêu miền mênh mong trên mặt đất.

Lấy đó mà xét thì mấy tiếng chuông cảnh tỉnh cho nghề hát ở xứ nầy, không phải là những tiếng chuông thừa.

■■

Ở nước ta, có thể lấy nghề hát cải lương gọi là « quốc sản » những món bảo vật nay đang nguy khốn, nghiên đổ một cách mà chưng như ít người quan tâm đến. Vậy muốn tài bồi và chấn chỉnh, phục hưng nó, tưởng bây giờ đây nên nhắc sơ lại cuộc đời đã qua để tìm thấy cái cơ thất bại của nó như thế nào.

Nghề hát cải lương sanh xuất ở tỉnh Mytho chăng? Chưa chắc và bài nầy cũng không phải chuyên khảo về lịch-sử. — Tôi chỉ muốn nhắc lại rằng, bắt đầu ngày nó được người ta nhận ở đây là do công thầy năm Tú và và cũng từ hạt Mytho mà lần lần lan tràn đi rồi sống trong hay mươi mấy năm cho tới ngày nay. Trong thời gian ấy đã có nhiều sự canh cải trong âm nhạc và câu ca, cho nên hiện nay người đời đã đem mấy tiếng *thầy Tu* để ám chỉ và kêu ngạo các câu ca dọng đờn mà người ta cho là xưa, là cũ kỳ quá. Nhưng như vậy đừng tưởng rằng nghề hát hiện nay đã xa hẳn ngày đó đâu. Nó chỉ thay đổi ở phương diện âm nhạc nhiều thôi, còn về văn chương mỹ-thuật vẫn không có chỉnh đốn thêm được mấy chút.

Thời đại nào kỳ cương nấy, tâm lý con người đã biến đổi thì sự vui thích gì muốn đem [illegible] cho họ được thưởng thức cũng phải biến đổi theo. Ngày nay đi xem hát không còn là một cuộc mua vui giải sầu có hoặc không cũng được, nhưng nó đã thành một sự nhu cầu phải có.

Nhờ sự nhu cầu ấy các gánh hát mới có khách coi. Và muốn chiều khách, các gánh hát cũng [illegible] kiếm mà sửa đổi chỉnh đốn nghề mình.

Nhưng than ôi, trong [illegible] mươi mấy năm trời, thay đổi [illegible] đã nhiều, mà rốt cuộc về trình độ văn chương và mỹ thuật vẫn còn y nguyên tinh thần [illegible] cũ.

Đành rằng, người mình có tánh bắt chước và chỉ biết bắt thôi, nhưng sự bắt chước không phải là dở hẳn mà cũng có chỗ hay. Tiếu cốt yếu là khéo bắt chước hoặc vụng bắt chước đó thôi, ác hại là mình khéo bắt chước thì ít, mà vụng bắt chước thì nhiều, đến sự cải cách sửa đổi lại lố lăng quá, làm tiêu hết cả tinh thần mỹ thuật.

Viết tới đây, sực nhớ tới các y-phục và tranh cảnh của các sân khấu ta, mà tôi muốn ớn mình.

Trong bài nầy, tôi không lấy danh nghĩa phê bình để chỉ trích các điều lố lăng trong tuồng hát của ta đâu, song tôi chỉ muốn nhắc [illegible] sự thật, và [illegible] mà có một đôi ý kiến góp vào cuộc chấn chỉnh tương lai.

Bởi vậy tôi cần nhắc sơ những sự tôi đã thấy trên sân khấu các rạp hát.

Kìa trong bao nhiêu vở tuồng Tàu diễn khắp trên sân khấu xứ nầy, nói gồm hết cho đúng, thì tranh cảnh không mấy chỗ có nơi, hoa nào về thấy được cảnh non sông của Trung-quốc và Trung-quốc nhà Thượng, nhà Hán, đời Đường đời Tống...

Thành thử, đáng lẽ là một cảnh huê-viên của những nhà vua thượng cổ, hoặc của mấy tay Vương-bá thuở nào đó, thì mình thấy bày ra trước mắt những lầu đài có cửa-sổ lòng-kiến, hoặc song lý sắt. Rồi bên ngoài lại có vườn bông đặt những băng xanh, những cột đèn điển hoặc về đủ trong ấy một cái xe hơi, một cái xe kéo có đính số hiệu hẳn hòi.

Tôi còn nhớ, một bạn kia diễn theo sự tích nước Nhựt, mà các vai đào ra sân khấu mặc y-phục Annam và Tây, còn mấy vai kép đóng quân-vô thì mặc đồ nhà binh nước Pháp.

Lại như trong một cái quán nhỏ giữa rừng, ở vào thời-đại phong-kiến mà nơi cửa hàng để đem chưng bày những chai rượu Champagne, Cognac và những chai Perrier!

Khó coi nhứt là mấy anh hề đóng tuồng hát những chuyện về hồi chinh-Đông, phạt Bắc đâu đâu, mà cũng phục sức như anh hề Charlot, cũng râu, nón và cây Canne ấy.

Đó là về tranh cảnh và y phục, bây giờ xin xét qua về Văn-chương.

Về văn-chương thì hiện nay, vì hoàn cảnh đẩy đưa, vì sanh cơ bắt buộc, nên trong nghề hát đã có được những tay soạn tuồng có [illegible] thơ, có kinh-nghiệm, song [illegible] ra một đôi vở được phần đông thính giả để ý tới và thường đem diễn mấy nơi sân khấu lớn [illegible] số nhiều là những tuồng không chú ý một chút nào về văn chương.

Ví vụ như câu nầy:

Ta tự hiệu Hầu-Loan chữ đặc
Nơi Nghi-Trung trị huyện sắc phong

Có lẽ vì muốn đối dọng cho dễ nghe, dễ thốt, mà tác giả đem dùng câu dư nghĩa! « Tự hiệu là Hầu-Loan » đủ rồi; còn thêm « chữ đặc » làm chi.

Và câu lời nầy;

Như tôi. — ***Bốn đời làm chủ ngục***
Tám kiếp giữ đề-lao,
Định từ nhơn miệng hà môn trao

. . . .

câu một đối với câu hai, nghe thì được lắm, nhưng phải hiểu ý nghĩa của nó thì thiệt khổ. Nói thiệt chăng nói điều chăng. Thiệt thì không có nghĩa, mà điều cũng quá là khó nghe.

Có nhiều bài ca cũng vậy, chừng như kẻ đặt ra cốt lượm lặt những từ ngữ thêu dệt cho xuôi, và miễng khi hát lên nghe sao cho lảnh lót du dương khoan nhặt với nhịp đờn là đủ để người nghe bùi tai hơn là sự phân tách về nghĩa lý.

Nhứt là trong khi diễn tuồng có mấy tay đào kép, phần nhiều mấy người vai hề, gặp lúc cao hứng đâm tư bịa ra nhiều câu không chính đáng về chỗ nào, và những câu ấy người soạn tuồng chưa hề biết đến.

Đây chỉ là nói sơ qua vậy thôi những [illegible] tình tế bậc [illegible] tích ấy còn uyên nhiễm mãi tới nay đã bớt chút nào đâu. Trái lại, hiện nay trình độ về mỹ thuật của các thính giả đã cao mà tư cách về sự chê khen cũng lần lần đầy đủ. Thành thử họ không chịu tốn kém nhiều để phí về chỗ bất mãn mỗi khi xem diễn tuồng, khoan hơn họ chỉ mất năm bả cắc mà được nghe thấy Trông thấy trong các phim nói những sự tích hay, tranh cảnh tự nhiên hoặc kỳ quan của thế giới.

Chí phiêu lưu của con người có thể nói là ai cũng có, nên ai cũng tưởng rằng sẽ nhờ màn ảnh mà thỏa mãn được chí phiêu lưu độ biết đâu.

Đành rằng, lập ra một bạn hát cho đầy đủ về mọi phương diện không phải là việc dễ, nhưng đứng trước cái cơ nguy của nó sắp xô sập nền hát xứ nầy ai mới nghỉ sao. — Hiện nay, nếu là thanh niên nam nữ, thì hết bảy mươi lăm phần trăm đều tỏ ra thái độ mình là người chỉ có biết thích xem chớp bóng và chớp bóng nói, lại còn có người khoe rằng rất lịch duyệt và thường cận gũi với chớp bóng nữa là khác. Vậy thì trong vòng mười năm sau, nếu nghề hát ở đây cứ khư khư giữ lấy cái tấm mực như hiện nay, thì nó không tiêu diệt là một sự chưa thấy có vậy.

Ở quanh Saigon, trừ mấy rạp như Modern, Tândịnh khi chớp bóng, khi hát tuồng, thì những rạp như A-Sam, Casino Dakao và Cinéma Rex hiện nay đã chuyên nghề chớp bóng nói mà không còn là nơi có thể diễn tuồng được nữa. Chút vậy cũng thấy rõ trên hai con đường xuôi ngược, lên xuống của tuồng hát và chớp bóng rồi.

Huống chi, hãng Indochine Films và Cinéma théâtre de l'Indochine còn đang bành trướng thế lực của chớp bóng bấy hai ở xứ nầy, biết đâu nay mai đây lại không còn nhiều rạp chớp bóng mọc lên như nấm ở Nam-kỳ nữa.

Phong trào chớp bóng mà tuồng hát đến phải tiêu, thật cũng không khỏi đáng tiếc.

Có thể nói không lầm rằng Mỹ thuật đối với xứ ta không còn là món bửng hỏ được nữa đầu [illegible] rằng trình độ thành giả lên cao rất dễ, đó vì có phong-trào bên ngoài nâng đẩy đưa, trái lại nghề hát lên cao rất khó, khó vì tài chánh luẩn quẩn hơi và nhân tài còn khiếm khuyết. Nhưng ta phải đi qua con đường ấy một cách can đảm và bền chí thứ nào.

Cơ nguy của nghề hát ở đây, sở dĩ nó còn ngấm ngầm và ít ai thấy, là vì mỗi người vẫn còn thấy nhiều kẻ đang đứng lên lập ban nọ ban kia. Nhưng nếu ai từng lui tới mấy nơi sân khấu và màn ảnh, toán thử số thính giả hoặc số tiền thâu của hai bên, thì bài nầy có thể kết luận bằng câu nầy: Nam nữ thanh niên trí thức bị nạn kinh tế khuynh đảo ta có thể đem họ lên sân khấu, mà nếu có người dẫn tạo hoàn toàn vì danh nghĩa nhà nghề, thì tưởng thế chỉ cũng có kết quả mỉ mãn vậy.

NGỌC-CÔN

Ký sự của một nhà phóng viên chớp bóng nói

Ông Herriot nhận chức Thủ-tướng

Tháng Mai năm 1931. Có cuộc tuyển-cử mới. Đảng ông Herriot đắc thắng, và ông được cử ra lập tòa nội-các, sau cuộc nhóm tại hạ-nghị-viện, ông nhận lời cho tôi được quay phim khi tôi tới phỏng-vấn ông.

Buổi sớm mai bữa đọc tờ tuyên ngôn của tòa nội các mới, tôi tới thăng bộ ngoại-giao. Sáo trời đẹp lắm. Tôi được phép tự do thu xếp trong vườn bộ ngoại-giao đặng sửa soạn quay phim.

Mười hai giờ rưỡi, ông Thủ-tướng sai người cho tôi hay rằng ngài đã sắp sửa xong. Ngài đi từ trên lầu xuống vườn có mấy ông Paganon và Marchandeau đi theo.

Tôi đã xin trước với ngài, nhờ ngài đọc lại phần cuối cùng trong lời tuyên-ngôn đọc buổi sớm mai. Vì ông Herriot là một nhà hùng biện, ngài đọc rồi đem quay phim chắc hay lắm và khán giả được coi phim ấy tất cũng lấy làm đắc ý.

Ngài mặc quần áo rất chải chuốt. Nét mặt có bộ mệt, nhưng tiếng nói vẫn rang rảng. Ngài đọc lời tuyên ngôn và ngừng lại giữa đoạn mà tôi đã xin với ngài trước. Nhưng nhơn lúc lời đang hùng hồn, ngài nói tiếp thêm luôn một đoạn hô hào toàn dân ủng hộ cho chánh sách tòa nội các mới, đoạn văn xuất khẩu rất hay. Bởi vì vậy mà mấy người có mặt tại đó vỗ tay bôm-bốp. Cuộc phỏng vấn đã hết, phim quay vừa xong.

Tôi đi theo ông thủ tướng mãi tới cửa phòng giấy ngài làm việc, tỏ lòng thành thật cám ơn, và trình bày rằng phim quay được lắm, mấy lời ngài hô hào chắc sẽ cho tất cả khán giả người Pháp cảm động và sẽ được họ hoan-nghinh.

Kế đó tôi tới kiếm người quay phim. Nhưng trời ơi, có chuyện gì lôi thôi xảy ra rồi. Anh chàng đang quay phim đang đứng la lối phiền trách người chuyên môn trông coi về máy quay phim. Anh nói:

« Bao giờ cũng vậy, thằng cha quỉ quái đó cứ phá nhau hoài. Mình vẫn tưởng máy sửa cẩn-thận rồi dè đâu máy vẫn chưa sửa. »

Tôi chạy tới gần anh ta và hỏi:

— Sao vậy?

— Tội nghiệp quá anh ơi, có một lỗ lủng rồi.

— Một lỗ lủng à?

Người quay phim chỉ cho coi một cái lỗ lủng trong máy, rồi nói tiếp:

— Bộ anh coi, cái lỗ lủng vậy mà không bít kín nó vô, thành thử ánh sáng vào hết trong phòng tối. Hình hư hết rồi còn gì.

— Anh có chắc như vậy không?

— Sao lại không chắc. Không bao giờ tôi lại thấy một cái máy nào như cái máy nầy. Tệ quá, bởi nào cũng vậy, họ cứ đưa cho tôi những cái máy xấu để đi quay những phim về cái tài liệu rất có quan hệ và giá trị như lần nầy, cốt để cho tôi làm hư hết.

— Vậy làm thế nào bây giờ?

— Chỉ có cách là làm lại chớ sao nữa.

Tôi nhảy ngược lên và nói:

— Không được đâu anh không nghĩ cho tôi một chút nào hết, anh tưởng lúc nào ông Herriot cũng sẵn lòng chiều ý tôi muốn sao? Anh nên biết tôi phải mất ba ngày trời chạy chọt đủ thứ mới kêu nài xin được ông ấy nhận lời cho phỏng vấn, vậy mà bây giờ anh biểu tôi thình lình tây chạy tới nói với ông đăng quay phim lại vì máy quay vừa rồi hư à?

Nhưng thấy bộ mặt tiu nghỉu của anh chàng quay máy, tôi liền quyết định đánh liều vào xin lặng may có kết quả gì chăng.

Tôi đi thẳng tới phòng giấy ông Herriot. Đến cửa gặp mấy người lính hầu, tôi nhờ họ vào nói với quan thủ-tướng rằng tôi tới xin yết kiến. Tôi phải đợi một lúc lâu, rồi có người đưa ta vô. Tôi vào trong phòng giấy bộ ngoại giao, là nơi trang-hoàng lịch sự mà tôi đã nhiều lần được nghe mấy ông Briand và Poincaré nói về các tình hình ngoại-chánh.

Tôi đi tới gần ông Herriot và [illegible] nói một cách sợ sệt:

— Dạ Bẩm quan thủ tướng.

— Có việc chi vậy?

— [illegible] chỉ vì một cái lỗ lủng [illegible]

[illegible] phải để và nhiều việc khác không chú ý vào việc quay phim của tôi, nên tôi nói ông cũng không hiểu chi hết.

Nhưng ông thấy tôi nói lố nhố, và bộ mặt lính quýnh của tôi làm cho ông phải để ý tới. Ông ngó tôi [illegible]

— Ông muốn chi tôi không hiểu.

— Dạ bẩm quan thủ tướng, phải quay phim lại, vì có một cái lỗ lủng.

— Một cái lỗ, ở đâu vậy?

— Ở trong cái phòng tối.

— Ở trong cái phòng tối à.

— Dạ, cái phòng tối của máy quay phim đó. Vì vậy mà hình bị hư. Nhơn chúng tôi còn đủ người quay máy ở đây, và chỉ cần chừng năm phút là nhiều, vậy xin ngài nhẫn giùm sự bất tiện ấy ngay bây giờ cho.

(Coi qua trương 4)

Ký sự của một nhà phóng viên chớp bóng nói

(Tiếp theo trương 4)

Ong thủ-tướng ngó trân tôi. Lúc đó chừng một giờ rưỡi chiều. Ông đã sẵn sàng đội nón, đeo găng tay và cầm can để sắp sửa đi ăn cơm sáng. Nghe tôi nói nhiều như vậy, ông thình lình liền hiểu ý tôi muốn, liền mở cửa phòng ông Bollaert và nói lớn lên:

— Ong Bollaert, ông Bollaert tới đây tôi nhờ một chút.

Ong Bollaert, bộ mặt bối rối, ló ra nơi kẹt cửa nửa mở.

Ong Herriot nói tiếp.

— Vô nghĩa quá, họ muốn cho tôi đứng để quay phim lại. Tôi hiểu rồi, cái quỉ. Họ đã có được một bổn phim đầu họ lại muốn có một bổn thứ hai nữa. Tôi không chịu để cho họ chơi cái lối như vậy đâu.

Tôi nói;

— Dạ bẩm quan thủ-tướng.... Rồi ngay lúc đó ông Bollaert dám nói binh-vực cho tôi rằng:

— Tôi không tin rằng ông Pagès(người phóng-viên chụp hình) dám làm những việc kỳ khôi như vậy đâu. Còn như nếu cần phải quay lại, thì tốt hơn để cho họ quay phim ngay bây giờ.

Ong Bollaert nói rồi đó mặt lên, nhìn thẳng vào tôi và cười gượng, vì nói như vậy là cả gan lắm

Bây giờ tôi cũng liều đánh bạo nói thêm:

— Dạ, bẩm quan thủ-tướng, quay cho xong ngay bây giờ có lẽ tốt hơn.....

Ông Herriot trả lời

— Được.

Rồi ông liệng mạnh cái ba-tông, cái nón và đôi găng đeo tay nơi bàn mà nói một cách rành rẽ rằng:

— Tôi sẵng lòng để các ông quay phim lại, nhưng không được tới khuấy rối tôi về việc quay phim một lần nữa đó.

Ong Marchandeau đã đi khỏi chỉ còn mình ông Paganon theo ông Herriot xuống vườn thôi.

Xuống tới nơi lại bắt đầu quay phim như hồi nảy. Lần nầy coi bộ cử chỉ và điệu nói-năn của ông thủ-tướng cũng tự nhiên y như lần trước vậy.

Quay xong, tôi tới gần ngài đặng nói cám ơn và giải bày đôi chút về sự không may trong mím quay lần trước. Tôi nói:

— Xin cám ơn quan thủ-tướng. Xin ngài đừng nghi rằng chúng tôi dám kiếm một bổn phim thứ hai.

Cuốn giấy quay hồi nhứ hiện còn kia, chúng tôi có thể đưa để ngài coi, thiệt tình là nó đã bị hư rồi.

Ong Thủ-tướng trả lời:

— Thôi, tôi mắc vọi lắm, cần phải đi.

Tôi đi, may mắn biết bao nhiêu tôi không bị bỏ nỗi cuốn giấy quay lần trước đó đâu. Vì mấy giờ sau lúc tôi tới phòng rửa phim, thì người ta cho, tôi hay rằng cuốn giấy trước còn tỏ và tốt hơn cuốn giấy thứ hai nhiều nữa.

Bây giờ tôi mới hỏi anh quay máy:

Sao? Cái lỗ từng có con gì đâu nào.

— Đó là một sự may đặc biệt. Thiệt tôi không hiểu tại sao mà lại được tốt như vậy, không bị hư.

S. thuật

Cuộc du-lịch của một người Thế-giới-ngữ (Espérantisto) Tỉnh thành Quảng-đông

VII của CỐC-GIANG

Pro Esperantismo konas sin peciproka
Nhờ tinh thần Thế-giới-ngữ người ta được quen biết nhau.
(Tiếp theo)

Đi trà điếm không tốn nhiều tiền, năm, hay ba cắc là đủ. Theo tục khách Quảng-đông, buổi sáng vào hồi 7 đến 8 giờ ra trà điếm ăn điểm tâm, dùng nước trà với bánh ngọt hay bánh điểm tâm, (tỉm sấm), đến 12 giờ trưa, lại trà, bánh nữa, rồi bây giờ tối trở đi lúc nào cũng có.

Nếu ta có ý tò mò trong thời giờ đó, ngồi uống nước lắng tai nghe biết bao nhiêu câu truyện của khách ăn, đem ra mà nói, nào chính trị nào thương mại, nào các việc sảy ra hàng ngày rồi trăm truyện ngàn truyện khác nữa; nếu các nhà báo muốn tìm viết vặt, cứ ngồi ngay ở trà điếm trong mấy tiếng đồng hồ cũng có thể sưu tập được nhiều điều, Trà điếm là nơi tựu họp đủ các hạng người, các người thư-ký, các khách chơi bời, các học sanh, các thuyền thợ và các người thôn ổ thực tà đủ các giai cấp trong xã hội ấy cái vật chất của một dân tộc cũng ở đây mà ra, và cái tinh thần của một nước cũng ở chốn ấy mà ra cả.

Chúng tôi ở phạn-điếm rồi ra trà điếm, uống nước nói truyện, nhân thấy mấy người ngồi bên cạnh bàn nói về chính trị Trung hoa, dường như nó nhắc tôi phải hỏi bạn nấn để ấy.

Bạn nói rằng: « Sự loạn ở « nước Tàu này là mòn cam « thường nhất, kể gần nửa thế « kỷ nay rồi, từ cuối nhà Mản « thanh, thế lực Trung hoa « mỗi ngày một suy kém, các « nước bắt buộc nước Tàu phải « mở cửa bể cho vạn quốc thông « thương, rồi Trung nhật chiến « tranh, Dân quốc cách mệnh, « nội loạn Nam Bắc phân tranh. « Đến khi thống nhất cuộc Bắc « phạt thì tỉnh nọ đánh lẫn « tỉnh kia, cũng hết dân tan mà « ngọn lửa chiến tranh tắt rồi « lại cháy, cháy lại tắt.

« Không phải Trung-hoa thiếu « kẻ anh hùng, nào Tôn-văn- « Lương khải Siêu, Thái-đình- « Khải, Tưởng-quang-Nại, « Tưởng-giới-Thạch v.v... nhưng « Tôn ông cũng rỏ cho rằng: « nước Tàu to rộng quá, muốn « hợp nhất cũng khó lòng, hiện « thời nó cũng lung tung như « đời Chiến quốc, mỗi ông tướng « giữ một phương, mạnh được « yếu thua, tinh như luật Tạo Hoá đã bày sẵn bàn cờ ra thế. Điềm tích sơn ở sơn-tây. « Ngô bội Phu ở Quận châu, « những người đó lúc biến lúc « hiện như coi mà chơi, họ dở « mình lúc nào là cái ngòi lửa « chiến tranh ngấm ngầm trong « đám tro tàn, lại bùng lên « theo họ.

« Kìa vừa rồi cuộc xung đột Nhật-Hoa ở Thượng hải rồi Mãn châu độc lập, làm hại ba nhiêu tiền của, bao nhiêu sanh mệnh, rút cục Trung quốc vẫn thiệt thòi.

- Phải đi nói, thời cuộc Trung hoa như thể tấn tuồng trên sân khấu, mỗi lúc thay đổi một khác. Tôi còn nhớ một người nhà Chính trị bên nước tôi có bình phẩm nước Tàu rằng: ở Đông phương có nước Trung Hoa cũng như ở giữa giới tây phương có Thổ nhĩ kỳ. Hai nước nầy cũng có nền văn minh tối cổ, nhưng ngày nay nó già yếu lắm rồi, Song nước Thổ bây giờ không còn là nước Thổ ngày xưa nữa, nó phút chốc đã cậu lão hoàn đồng nó hiện thời là đứa con trai khoẻ mạnh, có đủ gân sức chống trọi với người thành ra nó là một nước mới mẻ; con quý quốc đây lại khác hoặc to rộng quá, hoặc nhiều nhân tài quá, cho nên hai anh hùng không cùng ở với nhau trong một nước, một thời vì thế nền chính trị và kinh tế không thống nhất được.

Người ta ví nó như con heo béo, cái cường quốc chỉ muốn phân chia mỗi người một mảnh thịt mà thôi.

Thường thường tôi xem các báo-chí thấy nói về thời cục Trung hoa thì đã biết lời Tôn ông nói đây, không phải là sai cập.

« — Có thể, bạn nói không kể « gì ở phương Bắc Trung hoa, « nạn khói lửa còn đang bùng « cháy, ngay như tỉnh Quảng- « này mới 6 hay 7 năm về trước « đây, bị bọn cộng sản chạy « vào chiếm cứ mất ba ngày, « Bạn vừa nói vừa kéo tôi ra « ngoài cửa sổ, chỉ tay vào giẫy « phố đối diện bên kia) họ đốt « cháy gần hết giẫy phố kia, « vì lúc bấy giờ, cựu-tích Quảng « đông là Lý-tế-Thâm đi Thượng « Hải, sự canh phòng giao cho « Hoàng thiệu Hùng không biết « vì lẽ gì mà sinh biến... »

Tôi nhìn kỹ lại giẫy phố kia, mới thấy có ít nhiều nhà tu bổ lại, còn hì gỗ đá vẫn ngổn ngang nằm trên mặt đất.

« Bạn lại nói: « Đây là xóm « Trần đường, trước kia vui vẻ « lắm, những cao lâu, khách sạn « 5 hay 6 từng lầu lộng lẫy cũng « như máy toà nhà này, tiếng « sinh ca nhã nhạc suốt đêm, « đêm nay nó bị đổ nát chỉ « còn trơ mấy đống gỗ đó. « không những thế mà thôi, « trong kỳ loạn lạc, các đàn bà « con gái hoặc tự vẫn đâm « đầu xuống giếng để giữ trinh « tinh tiết, hoặc bị linh trang « làm nhục, có các người lương « thiện, họ gặp ai kéo ra bắn chết « rồi hôi của đốt nhà trước cái « cảnh khổ tâm nay ai là con « sầu, chẳ tinh không những « nạn chiến tranh.

« May sao có binh cứu viện « đến đánh đuổi được bọn phản « nghịch, nếu không, cái số phận « tỉnh Sãng-xiềng này không « biết trở ra sao.»

Bạn nói tới đây hình như chịu muôn phần đau đớn, nét mặt lộ vẻ bi thương và lại nói rằng: « Chúng ta mong sao được hoà bình mãi mãi, nhưng cái hoà bình ấy có vui lòng mà đến không? nói tóm lại, nếu nạn chiến tranh là luật của tạo-hoá, nó reo tai reo vạ cho nhân loại thì tất sao chẳn ra không thể nào mà tránh khỏi được. Nhưng muốn được tới « nơi Thế giới hoà bình, tất « người ta ở thế gian này phải « bỏ tính tham lam, lòng đố kỵ « thì nhân loại mới có thể an « cư lạc nghiệp hưởng sự sung « sướng đời đời được »

Lấy con mắt của tôi xét đoán Bạn nói có lý lắm, song dầu sao mặc lòng ta cứ ao ước đi may ra có được chăng? tuy thế cũng phải có phương thuốc gì mà chữa cái bệnh tham lam đố kỵ chứ cái phương thuốc ấy có phải là Esperanto không?

Kìa bên Pháp quốc ông Briand đứng dựa Vạn quốc hội nghị mà hô hào thế giới hòa bình, các nước khác cũng nói theo, hô hào bãi binh khí, hạn chế chiến thuyền như q - - - »

Hai giờ chiều rồi bạn tôi nhắc bận công việc bắt tay từ giã xem ra có vẻ quyến luyến người bạn thế giới ngữ là tôi này, bèn tặng lại tôi tấm danh thiếp rồi ước ao sau này chúng ta còn được gặp nhau.

Phần tôi từ biệt bạn, trong lòng cũng thấy cảm động ... khi bạn đi rồi, tôi ngó lại bức danh thiếp, thấy đề là: Lý Toong Tchao giáo sư ở Quảng-đông:

Thế ra người bạn tôi là một giáo sư a?

(còn nữa)

nhà thuốc ĐỨC-TRỌNG 353 rue Cây mai CHOLON

HỌC CẦM BÁNH XE HƠI — Mau giỏi—Thì mau — Giá rẻ hơn các nơi

TRƯỜNG XE HƠI

96 bis, Đường LAGRANDIÈRE — SAIGON
TRỊNH-HƯNG-NGẦU
Chủ trường lãnh dạy

«TRƯỜNG CỦA TRỊNH-HƯNG-NGẦU TỐT VÀ DẠY GIỎI HƠN HẾT» LỜI KHAI CỦA ÔNG CHÁNH SỞ XÉT XE HƠI TOÀ.

« HỌC TRÒ LỤC-TỈNH CÓ NƠI ĂN Ở TẠI TRƯỜNG »

Nhà thuốc

BẢO-NAM-ĐƯỜNG

TIÊU PHONG GIẢI ĐỘC HƯỜN (Thuốc trị nhức nhối gân cốt, ghẻ chóc, ngứa nổi mục đau lưng, tức ngực, nóng nảy, bón uất nhức đầu ăn uống không ngon .. Một ve 0p.40.

TRỪ ĐÀM CHỈ KHÁI HOÀN (Thuốc trị ho, ho lâu hay là mới ho, ho gió, ho sản hậu, ho phong... Một gói 0p.07.

TIÊU BAN HƯỜN (Thuốc trị các thứ ban trái, chứng bịnh ban thường hay phát nóng, phát lạnh, có khi nóng quá mê mang khát nước, còn như con nít trước khi có ban uống thuốc không dứt căn, sanh ra ho, hoặc ỉa nước. trong mình nóng hầm hầm, nước da úa mét, thân thể ốm gầy, ăn chậm tiêu bụng lớn nổi gân xanh, ban đêm hay khát nước. Xin coi trong toa có chỉ rõ. Thứ thuốc ban nầy người lớn con nít hễ có ban, uống đến thuốc nầy thì mau thấy công hiệu, khỏi sợ tiền mất tật còn... Một gói 0p.07.

CƯỜN TÌ KHAI VỊ HOÀN (Thuốc trị tì vị hư, ăn uống chậm tiêu, sình bụng no hơi, bợn dạ buồn mữa, đau bụng trung thực, cầm thấp khi trên mữa dưới ỉa, hoặc con nít ỉa. Trong toa có chỉ rõ. Còn như người lớn con nít muốn ăn cho biết ngon, mau tiêu hoá nên uống thuốc nầy cho đặng thường thì thấy ăn uống ngon lắm... Một gói 0p.07.

BỔ TÁ HƯỜN (Thuốc xổ rửa ruột thật hay, xổ ra đàm nhiều, không hôi, ít đau bụng, không phát tì, người nào trong mình nóng nảy bần thần ăn uống không biết ngon, uống 1 hườn chừng xổ rồi thấy trong mình khoẻ lắm ăn uống biết ngon, trong toa có chỉ rõ... Một hườn 0p.07.

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN (Thuốc bổ thận nổi bổ nguyên tinh đầy đủ, đặng trừ khỏi chứng đau thắc ngang lưng, vì hễ thận hư sanh ra nhiều chứng, nhức đầu, lỗ tai lùng bùng, con mắt đổ sao, hai đầu gối lạnh mỏi, ban đêm hay đi tiểu, hoặc đi tiểu rồi còn són trong quần, trong mình mệt mỏi, phòng sự yếu ớt, mộng-tinh. Trong toa có chỉ rõ... Một hộp 0p.50.

THẦN HIỆU BỔ HUYẾT HOÀN (Thuốc nầy đờn ông, đờn bà, con nít, khi huyết suy nhược; ăn ngủ không ngon, nước da úa mét, thân thể gầy mòn, thấy gió sợ lạnh và sanh ra nhiều chứng. Xin coi trong toa có chỉ rõ... Một hộp 0p.50

ĐIỀU KINH CHƯỞNG TỬ HOÀN (Thuốc sửa máu huyết cho đờn bà con gái, đến ngày kinh nguyệt cho đúng ngày, đừng rối sự, hoặc khi có dường kinh dừng có đau bụng. Trong toa có chỉ rõ... Một hộp 0p.50

PHỤ KHOA BẠCH ĐÁI TÁN (Thuốc trị đờn bà con gái có huyết bạch nhiều. Trong toa có chỉ rõ... Một hộp 0p.40

THUỐC SỨT MỤNG (Thiệt quá có linh nghiệm) xức vào 24 giờ đồng hồ thấy cồi mụng tự xuất ra hiểu biên. Giá mỗi ve 0p.10

BẢO-NAM CỐT THỐNG HƯỜN (Hườn thuốc nầy chủ trị đờn ông, đờn bà, ông già, bà cả, tay chơn đau nhứt. đau nhứ xương sống. đau thắt ngan lưng, hoặc đau nhức nữa thân mình, mỗi khi ngủ phải có người đấm bóp, hoặc có người nhức quá, tay dở lên không được, chơn bước đi không đứng.

Phần nhiều dùng thuốc không nhằm, lâu ngày chầy tháng ăn ngủ không đặng, làm cho con người phải mất sức thân thể ốm gầy, có khi liệt nằm mãi đi không đặng.

Thuốc nầy không kỵ thai... Giá một hộp là 0p.80.

Thơ và Manda: gởi cho:
Monsieur LY-VĂN TRƯỢNG
No 37, Rue de la Poterie — CANTHO
Khắp nơi có trữ bán (1317)

SỮA LE GOSSE THẬT TỐT

Mua nơi các tiệm hãy nài cho
được sữa hiệu LE GOSSE
Có dùng rồi mới biết thiệt tốt và ngon
ĐẠI-LÝ Ở ĐÔNG-DƯƠNG:
FREXOR
2, rue Mac Mahon—Saigon

DI-SANH-ĐƯỜNG

CÓ LÁ BÙA TRỪ MICROBE

Bịnh ho là bịnh rất nên nguy hiểm bởi con-truyền chiếm nó bay vô phổi làm ho. Ban đầu tưởng là ho gió tới chừng đóng ổ ăn ban, thì thành ho lao ho tồn không kho mà điều trị kéo nó ra.

Nếu người có bịnh ho kiếm Con Ve để trị nó sẽ bày ra trong nháy mắt chớ chẳng thuốc chi nó sợ hết Chỉ sợ Con Ve của DI SANH ĐƯỜNG ở đâu đâu đều nghe tiếng khen ngợi. Hiệu Con Ve trừ nổi con truyền nhiễm rất đại tài vậy ai có ho nên kiếm Con Ve đem về để trong nhà như thể có ông thần microbe độ mạng không thể nào dám bay vô nhiễm hại con người một cách trở tay.

Viên lớn 0.20 Viên nhỏ 0.10

Cần đại-lý phải thế chưn 30 p. Mua sỉ có lời nhiều do nơi DI-SANH-ĐƯỜNG, 180 de Verdun Saigon (en face du marché de Chodui).

Các nhà đại lý:

SAIGON: Gare Caniac. Lê-khoa-Tài 98 rue d'Espagne. Huỳnh Long 125 chợ Saigon. Vạn-sanh Hoà 5 rue Schroeder. A-Lăng Frère rue Pierre Flandin. A-Lăng 61 rue Laregnière; Trần-minh-Châu 87 rue Nguyễn-tấn-Nghiệm (Chukho). Phan-văn-Giác coiffeur Chợ đuổi. Thái-San 271 rue Paul Blanchy (Tândinh). Trần-Minh 60 rue Vassoigne (Tândinh). Tân-Phát 120 Bd Albert 1er Dakao.

CATLAY: Lê-văn-Như Bachelier.
MYTHO: F. Van-ưu-Van Quat Gabriel. (1200)

Sổ Tương-tế

Sổ độc đắc ... về ai?
Hãy mau mau mua sổ, mỗi sổ giá 1p
Chẳng nên trì huởn, vì nhứt ... đến ... sẽ ... chẳng sai.

Hãy coi chừng khéo lầm đồ giả

Lúc nầy ở Saigon Chợlớn có nhiều nhà lập Savon để chữ Savon de Marseille dùng nói rằng là Savon Marseille đem qua bán giá thiệt rẻ cho người mua.

Nhưng mà mua về dùng lại còn thua hơn Savon làm ở đây.

Vậy muốn khỏi lầm Savon xấu quí ông quí bà cứ mua Savon Việt Nam thì chắc ăn. Giá đã rẻ mà đồ tốt thiệt tốt và lại giúp ích cho đồng bào. (1128)

ĐỖ-NHƯ-LIÊN

61 et 190, rue d'Espagne
SAIGON

[illegible]

Kiểu khuôn-bài Chánh-phủ đã công-nhận theo châu-tri số 178 ngày 25 Mai 1934 và có cấu chứng tại toà ngày 27 Septembre 1934. Trữ bán kim tiền và kim-khánh.

Cho mướn và sửa máy viết và khắc con dấu. (1197)

Hai bức thơ

Saigon, le 16 Juillet 1934
(16 tháng sáu năm Giáp-Tuất)
Ông chủ-nhà thuốc
VẠN-AN-ĐƯỜNG
38, đường Douaumont, SAIGON

Kính ông,

Chúng tôi có nhận được ba món thuốc:

1 — Thuốc ho sắc vàng.
2 — Thuốc tiêu ban thối-nhiệt
3 — Thuốc ho con nít,

của ông có lòng tốt gởi tặng cho chúng tôi để phát làm phước.

Ba món thuốc trên đây đã phát ra gần hết rồi và được nhiều người công nhận là hiệu nghiệm.

Vậy chúng tôi có mấy lời thành thật cảm tạ ơn ông và xin cầu chúc cho nhà thuốc của ông đặng miên trường phát đạt.

Vạn kính
VAN-ÔNG-MIẾU
Thay mặt cho Trụ-Trì
... Khuông tô

Kính,

Thăm ông và quí quyến đặng vạn sự như ý.

Nguyên tôi có một thằng cháu mới ba tuổi mà nó ho cả ngày và đêm như vậy gần 5 6 ngày tôi cho nó uống đủ thứ thuốc tây có, nam có, tàu có, mà cũng như không. Một hôm tôi đi chùa Minh lý cũng tôi gặp ông bạn tôi là M. Điềm tôi bèn đem sự thằng cháu tôi có ho vậy vậy, ông bạn tôi liền chỉ cho tôi rằng tại chùa có thứ THUỐC HO SẮC VÀNG của ông gởi đặng cho những làm phước. Tôi đi ý đến khi về xin ... tôi cho cháu tôi nó uống ... mà gói thấy giảm bây cháu ba, tôi cho uống luôn tới thiệt là mau ... ở thuốc hiệu nghiệm lạ thường. Uống luôn ba gói thì hết bịnh. Thiệt là một thứ thuốc bí-truyền cứu người một cách rất thần hiệu. Vậy nên tôi xin trân trọng với lòng ấy là tỏ lòng hoài vọng công ông bào chế rất hạp thời nghi và hết lòng kính phục và xin giới thiệu với ai là người có con nít phát bịnh như trên đây nên mua mà dùng thì thấy hiệu nghiệm rõ ràng. 1215

... VANG
Employé de commerce
à Govap Giadinh

MUA CULA THIỆT NGUYỄN-VĂN-TRI MỚI CHẮC ĐƯỢC THỨ THIỆT

THUỐC HO RẤT L... CÔNG HIỆU... CÒN HƠN THUỐC ĐAU MẮT HAY HƠN HẾT Mỗi vo giá... 0$20

HIỆU CON MÈO

ỦNG-XUÂN-ĐƯỜNG

113, Boulevard Albert 1er, 113

DAKAO — SAIGON

CÓ BÁN KHẮP CÁC NƠI

XIN CHÚ Ý.— Bổn tiệm có bán thuốc ngựa. (1195)

Cigarettes COFAT

Quí vị nào hút thuốc « COFAT » chẳng nên quên rằng hãng SOY-LANDRY đổi mười bao không thuốc « COFAT » một gói nguyên hai chục điếu « COFAT ».

Hay là đem những chỗ sau đây :

Ở CHOLON : Tiệm TRINH-LE-SINH — 350, rue des Marins.

Ở SAIGON : Tiệm THIEU-THANH — 6, Amiral Courbet (Chợ-mới)

20 điếu thuốc

Docteur TRẦN-VĂN-ĐỐC

CHUYÊN TRỊ BỊNH CON NÍT

86 rue AVIATEUR GARROS và 81 rue TABERT

— Giây thép nói : 618 —

SONG LÂN ĐỠ THÁP

LỤC HÒA DƯỠNG BỔ PHẾ CHỈ KHÁI LỘ (THUỐC HO BỔ PHẾ)

Có bán đủ các dược tiệm rất thần-hiệu (1.173)

Tin lăng báo

Ủy ban thường trực của ban tổ chức chánh phủ có mở phiên nhóm hôm 8 Novembre tới tại sodi phủ de quan toàn quyền Ros bin làm chủ tọa. Phiên nhóm ấy đã quyết định nhiễn bổn dự án, nhưng có việc quan hệ đến lăng báo quốc âm ta là việc hội đồng ấy đã chuẩn y cái dự án cho : M. Nguyễn văn Diệp ở Saigon xuất bản một tờ tuần báo quốc âm về thể thảo, nhan đề là « Chân-lạc Báo » ;

M. Raoul Vebois, một biên tập viên của tờ *Opinion* xuất bản một tờ nhựt báo chữ Tàu nhan đề là « Tân Dân Báo »,

Ông đốc tờ Trần-như-Lân, hội đồng quản hạt ở Saigon xuất bản ở Namkỳ một tờ nhựt báo quốc-âm nhan đề là « Đồng Thanh »;

Ông Trần văn Khá, hội đồng quản hạt và hội trưởng Tổng-cuộc Hướng đạo đoàn ở Namkỳ, xuất bản một tờ tạp chí mỗi tháng ra 2 lần nói về tôn chỉ hướng đạo bằng quốc âm, nhan đề là « Hướng-đạo ».

Bà Băng-Dương hiện thời ở Saigon xuất bản mỗi tuần lễ ở Namkỳ một tờ tạp chí Phụ-nữ bằng quốc âm, nhan đề là « Đàn bà mới ».

PHẤN-THU-CÚC

Màu trắng như bông bưởi, màu hồng như hoa hường, sẽ làm cho qui bà, qui cô xinh đẹp như cành hoa tươi, tinh chất phấn THU CÚC toàn đồ nội-hóa, chế tinh-khiết, mùi thơm diệu, giữ được nước da mịn màng tươi tắn luôn. Giá tuy rẻ tiện cho qui bà qui cô dùng được thường ngày, nhưng mà phẩm chất trọng thể của phấn không bao giờ mất được. *dùng nó mịn da uế không có mụn.*

Giá mỗi hộp..... 0$50
Phấn nước ve lớn. 0.40
Phấn nước ve nhỏ. 0.20

Trữ tại Nguyễn-thị-Kinh Saigon số 208, *rue Frère Louis.* (1462)

Thuốc điều hiệu TAM KỲ

Thuốc hút không khó cổ, mùi thơm giá thật rẻ

Cie INDOCHINOISE DES TABAC

17 Bd Kitchener SAIGON

TRƯỚC TÒA PHÚC-ÁN

Quả tin nên mắc...

Một người đàn bà là Lương thị Phải vì tặng thiếu nên mượn một chiếc vòng đeo tay và một đôi bông tai của một người chị em bạn thiết tên là Nguyễn-thị-Ngọc ; đó ấy đáng giá chừng 1.000 bạc, thị Phải lừa rằng trong một tháng thì sẽ trả lại và chịu cho người bạn 30 đồng bạc tiền lời.

Nhưng đến cuối một tháng tròn, thị Ngọc trông mãi mà không thấy thị Phải đến trả lời. Đến khi thị Ngọc rõ lại là thị Phải đã đem đồ nữ trang mình đó vào tiệm cầm đồ rồi.

Thị Phải bèn nói thị Ngọc trong ba tháng sẽ chuộc đồ trả lại, nhưng cũng trong ba tháng tròn nữa, thị Ngọc đợi mãi mà chẳng có tin tức gì.

Thị Ngọc đi kiện, thị Phải bị tòa tiểu hình phạt 6 tháng tù về tội bội tín và phải bồi thường đủ đồ nữ trang với 100 đồng tiền lời cho thị Ngọc.

Thị Phải không ưng thuận án lấy nên chồng ta lên tòa Phúc án-kết cuộc lên nấy tuyên y án cũ.

Cùng chư vị gởi bài lai cảo

Những bài lai cảo của các bạn ở xa gần gởi đến bổn báo thì bao giờ bổn báo cũng hoan-nghinh luôn luôn.

Nhưng tiếc vì giấy cậu tờ báo có chừng, bổn báo không thể đăng hết mọi bài một lần được thành ra có khi tiếp được bài mà không thể đăng liền được làm cho một vài ông bạn mất lòng trông đợi.

Chúng tôi xin thanh minh rằng cái trách nhiệm về bài vở là trách-nhiệm của tòa soạn, nên tòa soạn chúng tôi phải lựa chọn và sắp đặt bài nào ra trước bài nào ra sau, còn những bài không thể đăng ra được là vì không thể đăng được, chớ tòa soạn chúng tôi không bao giờ ém bài của các bạn hết.

TÒA-SOẠN

GẶP GỠI CÁNH VƯỜN AI ĐỒNG BIỆT

Thuốc Kiết

Ông Lân giáo-tử

Trị các bịnh kiết rất hay thật hiệu nghiệm giá mỗi ve 0$20 VÀ

Đinh-chánh-Tảo

Đại bịnh đau bụng ia mửa ăn không tiêu, ăn hết rất thần hiệu giá mỗi ve 0$20

cần mua thuốc

HOÀI-NHƠN-ĐƯỜNG

205, rue des Marins —:— CHOLON

Thơ hiệu đề cho thì Cao đơn hoàn tán.

3$25 đem đến tiệm may HIỆP-TÂN

Số 19, đường Amiral Roze SAIGON

Sẽ sắm được một bộ âu-phục chiếu hàng, vải tốt, may khéo, thợ may chuyên môn ở trong tiệm may danh tiếng ở Saigon lâu năm.

Bổn-hiệu có lãnh may đồ Annam, tân công thật nhẹ để chiếu mối hàng trong ba tháng, không đâu rẻ bơn đặng. (1259)

Cách giữ gìn lá phổi cho khỏi mắc bịnh lao

Phổi là một tạng rất quan-trọng trong thân-thể con người, nếu con người được mạnh khoẻ là nhờ sự hô-hấp của lá phổi. Trái lại nếu phổi bị tổn thương, hơi thở yếu thì sanh ra nhiều chứng ho, khi mới vương nhằm chứng ho, không lo điều trị gấp, để lâu ngày rất nguy hiểm. Nếu phổi yếu thì vi-trùng bịnh lao thừa dịp ẩn núp bên trong mà làm tổn hại lá phổi, tỉ như cho phải ho ra đàm hôi thối, đó là muốn bắt đầu nhiễm bịnh ho lao.

Vậy ai mới mắc bịnh ho, bắt cứ là ho hàng, ho nhiệt, hãy mua cho được thuốc hiệu Bổ PHỔI HỒNG ta hai ông Hồ-minh-Khải và Nguyễn-văn-Thinh bào chế tại Mytho mà uống, thuốc ho nầy nó sẽ trừ đàm giản hỏa, lần lần bịnh ho sẽ dứt tuyệt. ✪Nếu ho nhiệt, là chứng ho mà trong mình nóng nầy, thì dùng thuốc số 1 kêu là LONG-VIỄN-HOÀN, như ho hàng, là khi nào mình phải chứng ho về ban đêm ho nhiều, nằm muốn nằm chỗ thì mà thanh tịnh, ít hay khát nước thì dùng thuốc số 2, kêu là TÂM-BẮC-THẦN-PHƯƠNG cách dùng hai thứ thuốc ho nầy có chỉ rõ trong toa.

Nguyễn-thị-Kính

SAIGON

Tổng Đại-lý hiệu thuốc ĐẠI-HỒNG và các chi nhánh sau đây đều có bán

CAP SAINT JACQUES Cô Trần thị Điểm

LONG DIEN Tiệm Quảng-hưng Long

BARIA Tiệm hớt tóc Lưu-giải Linh

LONG THÀNH Bà Huỳnh-thị-Bậu

BIENHOA M. Dương-tấn Thân

THUDAUMOT Phạm-văn-Sửu

GIADINH Chợ Bà-chiểu tiệm Nguyễn-văn Diệp,

GIADINH Chợ Bà-chiểu đệm M. Trương-văn-Thái

DAKAO M. Huỳnh hữu-Cao

PHUNHUAN Nhà thuốc ÔNG-TIÊN. (1177)

Giá lúa và tin tức

Giá lúa tại Cholon

NGÀY 6 NOVEMBRE 1934

LÚA

(Mỗi tạ 68 kkilos)

Gocong	1.46	Omon	1.38
Bentre-Bairi	1.46	Cairang	1.38
Bentre	1.40	Tho Not	1.38
Mytho-Tanan	1.40	Longxuyen	1.38
Cai Lay	1.39	Chaudoc-Blanc	1.31
Cai Be	1.39	— Rouge	1.23
Vinhlong	1.39	Tanchau	1.02
Baké	1.39	Sadec-Blanc	1.35
Can Chang	1.41	— Rouge	1.23
Cang Long	1.41		
Travinh	1.41	CACMEN	
Baixau	1.45	Battambang	1.41
Hanhiu	1.45	Tanam	1.39
Rachgia	1.45	Sourireng	
Phuoc Long	1.45	Lua do	1.18

GẠO

(Mỗi tạ 60 kilos)

Gạo	N° 1	25/.	
Gạo	N° 2	40/.	
Tấm	1-2		1.58
Tấm	3-4		1.50
Cám trắng			0.80
Cám lức			0.35
Bao lúa ve			14.00
Bao gạo			20.00

Hạp đồng mua trăm ki-lo ở Cholon. Tự tiện

Tàu tới

Ở Phap tới

Dupleix	6 Nov.
Yangtsé	13 Nov.

Ở Bắc và Trung-kỳ về

Forbin	30 Oct
Kouangsi	2 Nov.

Ở Tàu về Sikiang 7 Nov.

Singapore về

G.G.Merlin	1er Nov

TÀU ĐI

Qua Pháp

Porthos	29 Oct
Forbin	2 Nov.
Kouangsi	5 Nov.
Sikiang	10 Nov.

Ra bắc và Trung-kỳ

Claude Chappe	30 Oct
Cap St-Jacques	29 Oc.

Qua Tàu

Artagnan 1er Nov

Qua Singapore

Albert Sourrait	72 Oct
G.G. Van Vollenhoven	30 Oct

RẤT TIỆN LỢI CHO NHỮNG NGƯỜI DÙNG

BỘT VỊ-MÀU

Hiệu XƯƠNG-MẬU số 33-35, đường Sanh Hoà Chợ-lớn, làm đại-lý độc-quyền bột VỊ-MÀU, ở Shanghai chế ra, để nêm các món đồ ăn chay và ăn mặn, có hứa với những người thường dùng bột VỊ MÀU, nếu có đủ 12 miếng giấy thưởng trong nhỏ cái hộp hay là ve bột VỊ-MÀU hãy đem lại chỗ mua đồi lấy một hộp bột.

Nay bổn hiệu xin cho qui ngài hay, nếu qui ngài không đủ 12 miếng giấy thưởng, có bao nhiêu cũng được, cứ lại đổi chỗ thưởng mua bột ít thì lấy tiền, đủ 12 miếng thì lấy bột, tùy theo giấy thưởng rất tiện cho qui ngài.

Xin nhắc bột nầy có thể làm cho các món đồ ăn trở lại ngon ngọt, bớt kỳ nấu món chi, bỏ một chúc bột vào, dầu món không ngon cũng hóa ra ngon.

Bột nầy đã hàn khắp cả ba kỳ, mấy tiệm chệp phô đều có ban mua về dùng nhờ thêm cho kỳ cái nhãn BÔNG SEN ở trên nắp hộp

(1108)

Lòng mẹ đối với con...

Trong lúc bịnh hoạn đau ốm thì lo sợ không cùng, ăn chẳng biết ngon, nằm không đâm ngủ kiếm thuốc, chẳng thấy đỡ điều, qui bà chớ lo nếu trẻ em của qui bà có cảm, nóng, ho, bần thần không chơi, biếng ăn, hay khóc đêm v...v... xin hãy kiếm cho đặng một gói thuốc *Nhị-khoa ngọc-toàn chỉ-khái-tán* nhãn *con Nai* về cho uống trong vài giờ sẽ thấy bớt liền qui bà đừng thử cho trẻ em uống một lần đi sẽ biết thuốc nầy linh nghiệm là dường nào thật rất hợp với chứng bịnh của trẻ em lắm.

Còn như trẻ em có ban trái, hay nóng nẩy, nằm lăn lộn không yên, mồi khô, miệng đắng, mắt đỏ ghèn, dái vàng như nghệ, rớ trán thật nóng, trong bụng như lửa đốt, đừng lo không sao đâu quí bà có mua thuốc *Thái-nhiệt-đơn* nhãn *Con Nai* của hiệu Quảng-Tế-Đường bán nóng trong 15 phút đồng hồ sẽ thấy bớt liền chắc vậy, trăm bịnh không sai một vốn vẻ thấy mát mẻ mà ban trái gì cũng tự ra hết.

Bổ nhìn kỹ nhãn *Con Nai* có cần chứng của hiệu.

Quảng-Tế-đường

241, rue P. Blanchy, Tânđịnh Saigon

Nota cần dùng đại-lý gởi thơ thương nghị (1175)

TISSUS EN TOUS GENRES

TRINH PHUC-LOI

FONDÉE EN 1898

7, Rue des Cantonnais (TONKIN) Phố Hàng Ngang, HANOI

Đủ mặt hàng TƠ, LỤA, VẢI

«NỘI-HÓA»

Chuyên môn bán Contre-remboursement khắp các nơi

Quý khách muốn biết giá hàng và mẫu hàng xin gởi thơ và định theo lambre poste để trả lời

TIỂU-THUYẾT CỦA PHỤC-HƯA 1934 — N° 36

KHÍ HUYẾT ANH HÙNG

PHỤ-ĐỨC

II

– Sao không ích, bà vì Kim Phụng kia mà !

Lục Lạo ngó lên trời thở phì một cái. Bỗ hiểu Nghĩa nghĩ ra một kế mới với Hoàn ngọc Quang rằng : « Ấy, anh hãy nghe lời tôi, anh cứ cãy roi sắt, lấy cớ chẳng làm cho người chỗ cảnh xúc có cần tình với anh bằng anh giả cảnh không nổi, để dợi và ra-giêm nhe hết thảy đi khán giả. Chừng đó anh vỗ ngực nhảy ra mấy mươi cặp đường cho khán giả xem, một là anh làm cho thiên-hạ Hòa Kiên không còn khi dễ khán giả Việt Nam không có người mạnh, hai là anh làm nở mặt mũi mấy đồng bào ta. » Lục Lạo thấy Hoàn ngọc Quang một cái cho cho hoàng rất mạnh, làm cái ni mạnh dữ vậy cha. » Lục Lạo cười ngắc rồi nói : « Anh Bỗ ngại kẻ đó có hay làm sao, cậu đứng có khoe tài vô lối. » Hoàn ngọc Quang nghe Lục Lạo nói thì mỉm cười người giận bèn Hắc Hổ rằng : « Anh nói cho tôi biết cây roi nầy nặng bao nhiêu ? »

– Ba cục kí lô, không phải là nặng với tôi, song nặng với người khác.

Hoàn ngọc Quang nói : « Tế ra đến ba chục kí-lô lận ? Tôi cũng đỡ nổi mà. »

Lục Lạo tẳng hẳng một cái dạy mặt nơi khác và nói một cách tỉnh bào rằng : «Nặng lắm đứng đỡ nổi za. »

Hoàn ngọc Quang đi lại trước mặt Hắc Hổ đưa tay cầm cây roi sắt đỡ lên. Lục Lạo đến ngực giảm cằng nói rằng : «Mời tay dử nổi ba chục kí-lô như vậy còn yếu quá mà. Ông cố sức đưa giùm mỏ đường như thế. Thôi để khoe tài, nằm trên đồng khỏe rồi được. » Hắc Hổ nói rồi cười khẩn thiết vừa đưa qua ngó Huỳnh Long với Kim Phụng. Hoàn ngọc Quang cũng cười gian hiểm kế nghe Lục Lạo vui cười nói rằng : « Giản cưu nóng giận cũng quên cả sự thọ ơi. » Hoàn ngọc Quang ngó Kim Phụng thấy nàng mỉm cười, cười một cách vui vẻ không phải cười ngạo bì tươi cười nói rằng : « Cái nầy thì mới đường tôi xin lãi đầu. »

Kim Phụng cười rồi hỏi rằng : « Ông là người Annam lai Trung Hoa hay sao mà nói tiếng Quảng Đông thạo như vậy ? »

– Không phải đâu cô, tôi là người Việt Nam.

– Vậy sao ?

Hắc Hổ thấy Kim Phụng vui vẻ nói chuyện với Hoàn ngọc Quang thì tỏ bộ không ưa nên thời lấy thách chàng rằng : « Ông có đám xin ti thi với tôi đêm nay không ? » Hoàn ngọc Quang dạy qua ngó Hắc Hổ mà cười một cách khi dễ đáp rằng : « Tôi lấy làm tiếc, song le nẫu anh muốn thử tài với tôi thì tôi buộc lòng không từ chối, ít nữa ông chỉ gánh xiếc phải nói cho khán giả biết ạch yô nghề hơn Huỳnh Long kia. » Hắc Hổ day qua ngó người chủ gánh xiếc thì ông lật đật đối rằng : « Để đêm khác. »

Nói xong người chủ gánh xiếc bèn mời Hoàn ngọc Quan, Đỗ hiền Nghĩa và Lục Lạo đi ra ngoài xem diễn trò.

Vào một cái lọge riêng ngăn cửa buồng còn trống ba chỗ ngồi Lục Lạo hỏi nhỏ Hoàng ngọc Quang rằng : « Nầy anh mấy nỗi cây roi sắt đó hay không ? »

– Sao không nổi, chỉ roi sắt tôi ở nhà nặng có thua cây roi nầy đâu.

– Sao tôi xem nhỏ hơn ?

– Phải, ấy là tại mặt cây đánh một cây trồng ruột.

– À há, tế ra Hắc Hổ làm cây roi trồng ruột để lỏe mắt khán giả đây mà. Tôi xem chỉ bằng ba thằng Hắc Hổ tôi ghét quá, tôi ghé mé bạo nhiều tôi thương Kim Phụng lắm nhiều. Nầy anh Kim Phụng bỏ có tình với anh sao mà nàng ngó anh vớ, chớ mắt hữu tình, còn miệng chém chim cười hứa duyên qua.

Hoàn ngọc Quang cười mà rằng : « Chú nói vậy mà hay không ».

Tiếng chuông reo, tiếng nhạc đánh, Hắc Hổ đi ra diễn trò khoe sức mạnh. Lục Lạo hỏi Hoàn ngọc Quang rằng : « Hắc Hổ mạnh thiệt chẳng phải tầm thường, anh có mạnh bằng nó hay không ».

Hoàn ngọc quang nói : « Hắc Hổ mạnh lắm, sức mạnh của nó tôi không chắc bơn nổi. »

– Tôi xem nó có gồng bì phải nên chi nó đám nắm cho xe hơi cán.

– Phải đó.

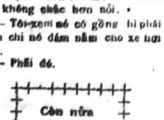

Dùng thuốc

THIÊN-HÒA BAN-DƯỢC

trị các chứng bịnh ban

Hay lắm

KÍNH CÁO

Phương thuốc nước trị các chứng bịnh ban của bổn-đường báo chế trước kia tên là Ban-Dược-Thủy nhưng từ nay trở đi sẽ đổi tên lại mà kêu là THIÊN-HÒA BAN-DƯỢC.

Số dĩ có sự thay đổi như vậy là vì mới đây các nhà đại-lý của bổn đường và nhiều vị thân chủ quí yêu có cho bổn đường hay rằng có nhiều thứ thuốc trị bịnh ban cũng lấy tên Ban Dược Thủy của bổn đường mà đặt tên thuốc của họ. Bởi đó cho nên bổn đường định đặt tên mới THIÊN HÒA-BAN-DƯỢC nầy để tỏ ra cho rõ thuốc của bổn đường Thầy dụng cho được thiệt hiệu nghiệm, khỏi làm những thuốc giả mạo.

Bốn chữ THIÊN-HÒA BAN DƯỢC nầy gồm có ý nghĩa đặc biệt là: thuốc nước trị bịnh ban của bổn hiệu (THIÊN-HÒA ĐƯỜNG). Bổn hiệu đã có đăng chứng bổn cho quí Thầy nơi Tòa, để ngừa những sự giả mạo của bọn vô lương.

Vậy từ nay trở đi mỗi khi quí thầy muốn mua cho được thuốc trị bịnh ban của bổn đường thì xin nhớ nói cho phải thuốc THIÊN HÒA BAN DƯỢC của bổn đường thì mới khỏi làm những thuốc giả mạo.

Nhà thuốc THIÊN-HÒA-ĐƯỜNG — CHOLON

Hãy hút thuốc điếu

«ĐẠI-NAM»

Ngon hơn hết

COTAB

14 năm danh tiếng

Bịnh di-tinh uống lâm thuốc nhiều làm ngân-mất tinh-quấn có thể làm liệt dương và sanh nhiều chứng bịnh khác.

Hãy uống cho được thuốc *Thần hiệu Cố tinh hoàn Võ-đình-Dần* là thuốc có danh trên 14 năm nay.

Bịnh nặng uống 3 hộp hết tuyệt. Nhẹ uống một hộp là mạnh rồi.

Cổ kim hiếm có giá rẻ đặc-biệt

Giấy đánh máy thật tốt (Papier pelure Perfect 8kg)

Mỗi rame 500 tờ 21x27 giá 1$00

Mỗi rame 500 tờ 20x31 giá 1$05

Còn có 500 rames mà thôi. xin qui-vị mau gởi thơ mua nơi LÝ-CONG-QUẬN chủ nhân in Soctrang. (1248)

NHIỀU NGƯỜI BỊ

PHÒNG-TÍCH

Bèn ông đờn bà sức yếu thường hay bị, khi cơm no, rượu say vội hạnh tình dục hoặc khi ăn no tỉ ngủ hay đi tắm ngay nên thọ bịnh gọi là bịnh « PHÒNG-TÍCH » Khi thọ bịnh thầy đầy hơi, tức, bụng, cơm không muốn ăn, ăn xong hay ợ, thường đau bụng lâu lưng, chân tay mỏi mệt, bị ăn nằm sắc mặt vàng, da bụng giấy.

Mới bị uống một liều, tàu 2, 3 liều uống không công phạt, dùng bịnh lì thầy đề chịu hoặc khỏi ngay.

Mỗi liều hai bận uống giá: 0$40

VÕ-ĐÌNH-TÂN

178 Rue Route Lachtray (Haiphong)

Đại-lý trong Nam:

THANH-THANH

120 Bd. de la Somme — SAIGON (1234)

CHUYÊN BÁN ĐỒ TRẺ EM CHỈ CÓ

MỸ-LỢI

68, Rue Vannier, 68

CHỢ-CŨ — SAIGON

Đủ thứ nón, áo, quần giày, vớ v.v.m.

Bổ đúng của hướng-dạo.

Các thứ tạp hoá.

(1200 A)

Tốt hơn hết SAVON VIỆT-NAM

NGUYÊN NHƠN CỦA BỊNH

MỘNG-TINH, DI-TINH VÀ HUỘT-TINH

A.— Bởi thọ bẩm tiên-thiên bất túc, hậu-thiên thất nghi, tuổi còn nhỏ mà-gia ư sắc dục, quán hóa đồng nhi tướng hoả tuy mà thành ra.

B.— Bởi tuổi tuổi còn nhỏ, sức tực mạnh mẽ thanh đến sắc dục làm trí cần nan không tự chủ động mình, chơi « cách làm » ấm cho ngực quan lớn mà thành ra.

C.— Bởi người bị lậu độc uống thuốc sai sai-phạt có thông lợi tiểu tiện nhiều làm cho thận thủy-suy ngực quan lớn mà thành ra.

Bởi ba nguyên-nhơn kể trên mà sanh ra ba chứng bịnh « Mộng tinh », « Di-Tinh » và « Huợt-Tinh ».

1.- Nhơn chánh bao thất mộng mị tinh xuất ra là Mộng tinh tự như binh chánh nước đầy mà tràng bịnh không nặng.

2.- Lúc ngủ không nằm chiêm bao mà tinh xuất ra khi thức đậy mới hay, trong mình bần thần tay chơn nhức mỏi là Di-tinh. tỷ như binh chứa nước nghiêm mà tràng ra, bịnh đã nặng.

3.- Bất luận ngày đêm tinh khí cứ chảy ra hoài, hoặc thấy sắc hay là mơ tưởng việc tình dục càng chảy ra, hoặc đi tiểu, tiểu rong mạnh càng chảy ra là Huợt-tinh, tỷ như binh chứa nước lủng đáy mà nước chảy ra, bịnh rất nặng và rất khó trị.

Người mắc phải ba chứng kể trên thường hay dan thất ngọa lung nước tiểu vàng tai chơn nhức mỏi, trong mình nóng nảy, ăn ngủ chẳng đặng hình mặt hôn tối, gương mặt xanh xao càng ngày càng lớn, tiếc không dùng thứ gì lâu ngày thấy ưa hoặc thường đổi thay phải, làm cho tinh năng phát yếu rang tiếc nơi ngực thành ra bịnh.

Người mắc phải 3 chứng kể trên hãy uống « Tam-tinh Hiệt Cân-Bổ Thận-hoàn » (số 2) cần nhà thuốc VÕ-VĂN-VÂN Thủ-dầu-Một thì bịnh hết tức mà lại đặng bổ thận trang dương cố tinh lịch thất, bổ bổ sức lực trong mình. 10 người uống không sai một, để dặn, chẳng hiết bao nhiêu bức thơ khen tặng.

Giá mỗi hộp (uống 5 ngày) 1p.00

VÕ-VĂN-VÂN DƯỢC-PHÒNG

Chú nam: Y học-sĩ Võ-văn-Vân bào chế THUDAUMOT

Hai phiên nhóm

(*Tiếp theo trương nhứt*)

luật lệ cho các trường tư.

Ông Long nhơn nói về việc học chánh ông có nói về địa vị của các thầy giáo ở xã-hội không được ưu đãi như các viên chức khác của nhà nước.

Ông nói nếu không nhờ bốc chánh cử bị chặt hẹp rồi nhà nước phải đối đãi với các thầy giáo hẹp thì các thầy giáo có thể bắt bình mà nghe theo lời của bọn phiến động mà làm việc có quan hệ đến chánh trị thì lỗi lại Nhà nước.

Nói về trường tư, ông Long nói tuyệt Nhà nước bây ra luật lệ nghiêm nhặt đối với các trường tư, nhưng sao lại để cho một đôi trường tư đứng các vị thầy giáo sư cộng sản thì chỉ cho khỏi bọn nầy truyền nhiễm vào các học sanh những tư tưởng cộng sản.

Về khoản 32, thuộc về các trường sư học Hội đồng chuẩn nhận tờ phúc bẩm của ủy ban tài chánh.

Theo tờ phúc bẩm ấy không chịu nhận sự sụt số chi-phí 3500 xuống 2000 đồng, còn điều thứ 5 trong khoản 32 đó thuộc về việc lập những lớp học âm-nhạc.

Kế hội-đồng ban về khoản chi-phí trường thợ máy (*Ecole des mécaniciens*) và trường chuẩn khoản ấy.

Ông Khu xin mở thêm lớp học ở trường con nít (*Ecole Maternelle*) được quan Thống đốc hứa sẽ làm vừa lòng.

Kế hội-đồng bỏ thăm khoản 34 trong sổ công nho.

Sau khi ấy, ông nghị-trưởng nói chương trình nghị-sự đã bàn hết, bây giờ xin bàn coi về vấn-đề cải-cách chế-độ thuế thân Tây Nam.

Cải-cách chế-độ thuế-thân

Ông nghị-trưởng bảo đọc tờ phúc bẩm của nhà nước trao cho ban ủy-viên của Hội đồng quản hạt.

Theo tờ phúc bẩm ấy thì thuế thân mới đó sẽ đem số thu 240.000 $ về phần người Tây và 240.0 0$ về phần người Nam đặng có thể bỏ thuế thân xuống 5 $ cho mỗi người Nam

Về vấn đề nầy, ông de Lachevrotiere xin quan Thống đốc nói cho Hội-đồng biết rõ tại sao ngài bày ra thứ thuế mới như vậy.

Tình hình tiền tệ của Trung-hoa

Có ảnh-hưởng gì cho sự bán gạo của ta chăng?

It lâu nay Huékỳ ra công mua bạc của Tàu, theo như số Thống-Kê của chánh-phủ Tàu thì Huékỳ mua tới 170 triệu đô-la bạc của Tàu. Nếu bạc Tàu cứ bán ra ngoài mãi, tất nhiên giá đồng bạc Tàu sau nầy sẽ kém xuống, bởi vậy mới ông tổng trưởng bộ tài-chánh Tàu muốn ngăn ngừa cuộc bán bạc ra ngoài, đã đạt một thứ thuế để đánh thuế các cuộc xuất cảng bạc Tàu.

Như vậy là giá đồng bạc Tàu cao lên. Vì nếu giá bạc Tàu cao lên vừa vừa, không đến nỗi thái quá, gạo của ta có thể bán cho Tàu dễ hơn. Bởi vậy muốn bắt giá cho Tàu, cần phải chú ý tới giá cao thấp của đồng bạc Tàu lắm.

Quan Thống-đốc trả lời rằng vì chánh-phủ cần dùng tiền để chi về các việc công, nên phải ra cách chế-độ thuế thân Tây-Nam để kiếm thêm cho số thâu 200.000 đồng và ngài xin hội-đồng công-tác với ngài để lo sửa đổi chế-độ thuế thân. Ngài nói ba giờ (giờ đồng chỉ bàn cải về cách đánh thuế thôi, bởi vậy ngài muốn cho Hội-đồng cứ bàn cãi.

Ông Long nói có hai cái dự án đánh thuế thân khác nhau, một cái về phần người Tây và một cái về phần người Nam, nên ông xin đọc lời Tổng Tây để ý kiến trước.

Ông Long xin Hội đồng tuyển bỏ phương pháp làm việc để có cái kiến-thức và kiến-mãi thì giờ có ích.

Ông Blanchard lên thành ý kiến như sau:

Ông Long xin bàn xét trước cái thuế thân của người Tây. Kết quả: Hội đồng nhứt định xin bàn riêng giữa phiên nhóm.

Ông de Lachevrotiere xin hưởng lại trong phiên nhóm thứ sự bàn cãi.

Hội đồng bèn nhóm và sẽ nhóm lại lần thứ tư.

Mang bịnh câm trong 9 năm mà còn nói lại được

Bắc-giang.— Ở làng Đìa-thuyền (xã Đình-trì) phủ Lang-giang, có ông Nguyễn-văn-Diệu mang bịnh câm từ hồi 47 tuổi đến nay là 55 tuổi, thế mà mới đây bỗng nhiên ông lại nói được như thường.

Vào năm được 47 tuổi ông Diệu bị đau ốm luôn, gia nhơn nó phải đi chợ, gọi một người lính tuần cảnh hỏi giấy thuê ông, ông không có, lính bèn bắt ông và đánh nhiều roi, lại đi mất cái rất mạnh vào mang mở. Cách vài hôm sau, ông Diệu đau nhiều thêm rồi từ đó yếu hơn mà nói không được nữa. Trong khi bị cảm ông Diệu đều nghe hiểu được mọi lời nói nhỏ không được, nên chỉ ra dấu thôi. Từ đó ông lần đành phải chịu bịnh câm luôn; đã tốn tiền thuốc thang rất nhiều mà bịnh không lành được.

Một đêm về tháng 7 vừa rồi, nhà ông Diệu bị viên vị trời mưa to quá. Đến lúc rạng đông, ông thức dậy rảng chẳng gây đến nhà quen để vay gạo đăng nuôi người chồng nhà ông lại. Bỗng nhiên lúc ấy ông lại hết nói ra tiếng, lực đầu con chưa nói rõ lắm lắm nói to như thường. Có người nghe chuyện ta, đến coi gặp ông thì thấy ông nói chuyện vui vẻ như người thường. Có người hỏi ông nhờ uống thuốc gì mà nên khỏi bịnh, có kẻ nói vì ông khỏi bịnh giờ độc, v.v.... Kẻ bàn xây người bàn khác, dư luận rất xôn xao nhưng chưa chắc lẽ nào đúng cả.

Vấn-đề hải-quân

Tokio.— Vì hội nghị hải-quân họp tại Londres không ưng-chuẩn lời yêu cầu của chánh-phủ Nhựt, nên có tin đồn rằng Nhựt sắp sửa tuyên bố bải bỏ điều ước ước hải-quân ký tại Washington. Các nhà cầm quyền về thủy-quân tại Nhựt đã dự bị sẵn về việc đó.

Người ta cho rằng chừng nào Nhựt-Hoàng đưa văn-đề hải-quân ra trước thượng hội-đồng bình-bị thì hội đồng này sẽ chuẩn y.

Etoile de Giadinh đại chiến với Etoile du Sud

Tại vườn ông Thượng sân Cercle Tây

Thưa lục-tỉnh quí chiến thường này Etoile Giadinh quyết đem đại bình hùng tráng của thủ đô được mới nghe. Được tin nầy anh em hâm mộ thể thao đều rộn rực trong cho mau đến ngày chúa nhựt 11 Novembre 1934, để xem cho được tận mặt Nghe đâu hai bội khách tài nhau mà lại có đánh ca rất lớn. Chưa rõ tài ai hơn ai, chờ khi hai bên phen nầy không ai chịu nhường ai.

Etoile du Sud có đem cầu thủng tài mới về giúp, còn *Etoile de Giadinh* thì có Quyện II cũng sẽ theo kịp đi luôn ra Bắc.

Hai đội banh ra trận lần nầy không khác nào hai con cọp dành mồi. Thường hễ tranh đấu mười phần kịch liệt. Anh em và gần khi nghe tin nầy đây có bổ qua được Đội banh, ngồi sao sắp đến đi tranh tài ở Hà Thành sẽ gửi tron đánh tiếng cho được, trước khi đi Cần Etoile du Sud đâu có chịu thua, cũng, lo chín bị hăng ngừa tài rất hăng hoa để thắng lấy danh. Xin hỏi anh em hội nào hâm hăng ? Coi kết quả mà sẽ trả lời cho anh em.

Bổng Linh

Thêm một bực nhơn tài ở xứ ta

Chúng tôi mới tiếp đăng tin mừng rằng cậu Noël Hornn mới được chấm về học trường Cao-đẳng điện-khí (*Ecole Supérieure d'électricité*) ở Paris. Trong số ít tử xin dự thi để vô trường năm nay có đến 1500, mà cậu Noël đã đỗ được thứ 12. thì cũng là đáng cho cậu đi học tập.

Cậu đây là con của ông Hornn Hoành, người sanh trưởng ở xứ ta giúp việc ở sở Travaux Publics trước có bị đi cai-quản sở Travaux Publics ở Saigon, Cholon, Bà-rịa, Tân-an và Tayninh. Bà thân sanh của cậu Noël là người Việt-Nam nên, cái việc về vang của cậu Noël Hornn đây cũng là cái việc về vang của người mình, vì cậu Noël Hornn đây cũng kể là được là một người đồng-chủng của dân Nam Việt nầy vậy.

Các chuyến xe lửa chạy đường Saigon - Hanoi

Sở xe lửa cho hay rằng từ bữa 1er Novembre nầy, các chuyến xe dưới đây sẽ bắt đầu chạy :

1- Chuyến xe tốc hành Saigon Huế.

2- Chuyến xe tốc hành Saigon Tourane, còn tư Tourane ra Huế thì chuyến tốc hành sẽ dùng xe lửa trường.

Sau hết bổn báo được tin rằng chuyến xe chở hàng - khách và hành-lý sẽ bắt đầu chạy từ Saigon ra Hanoi từ chiều thứ hai, 5 Novembre.

Từ Vinh ra Đồng Hới thì xe hơi cũng vẫn còn chạy đem thơ-từ như thường.

Chương-trình lễ đình-chiến bữa 11 Novembre 1934

Thứ bảy 10 Novembre 1934

18 giờ bắn súng đại-bác.

20 giờ rưỡi : cô đèn, đi từ đường Norodom, qua các đường Mac Mahon, Lagrandière, Catinat, Espagne, Charner, Bonnard, Catinat, Myre de Villers.

22 giờ đốt pháo thăng thiên, ở trước chợ mới.

22 giờ 30 : cuộc nhảy dầm trong phòng khách đình. Xã-lây đứng giúp các hội tư thiện.

Tiền vô cửa cần đều ông là 0$50.

Đêm bà vô không mất tiền.

Bữa chúa nhựt 11 Novembre 1934: cuộc đua xe máy khứ hồi Saigon Lagna.

6 giờ bắn súng đại bác. 7 giờ: điểm binh tại đường Norodom. 8 giờ: Các hội phát gạo cho những người nghèo.

10 giờ 30. — Những người đua xe máy trở lại tới đường Norodom.

14 giờ : Mở cuộc đua ngựa tại trường đua Phuphọ (những người cựu chiến sĩ và người nhà binh được vô cửa khỏi mất tiền.

15 giờ 30 : Cuộc đua bơi, và đua chèo ghe tại kinh bến Khánh hội có phường âm nhạc của Trường đua mũ tới giúp vui.

20 giờ : Hát bội tại Chợ-Đũi.

21 giờ rưỡi : cuộc âm nhạc trước ng đui mù tại đường Charner.

21 giờ 30 : chớp bông thi tại chợ mới.

THUỐC TRỊ BỊNH ĐÀN BÀ

Đừng thử, thử khỏi tốn tiền

QUẢNG-CÁO! QUẢNG-CÁO!

Hai tiếng quảng cáo làm cho biết bao nhiêu người lầm lạc, kẻ giàu như người nghèo bỏ có bịnh thì lật đật tìm thầy hoặc xem báo kiếm quảng cáo nào nói lại nói giỏi trị chứng bịnh của mình mau mau mà uống, lành đã không thấy giảm mà lại còn thêm.

Nói ra đây chẳng phải là cho thuốc mình chúng tôi chi truyền rồi mà làm không được, không phải như ai kia hoặc được ít ưa thuốc gia truyền rồi mà làm nguyện.

Chúng tôi đây tiềm kiếm nhiều kết thúc những xách vở của những đàng danh ỷ ưa nay ở A Đông, nếu rồi lần hồi trong ba năm trường như thế mới chế ra được một món thuốc chuyên trị bịnh đàn bà linh nghiệm cập kỳ, bà có cho không người 400 người đàn bà và con chuyên trị bịnh đàn bà linh nghiệm cập kỳ, bà có cho không người 400 người đàn bà và con gái dùng thử trăm người như một đều công nhận đó là món THẦN DƯỢC.

Món thuốc ấy tên là CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN chuyên trị những chứng bịnh nầy :

1— Đàn bà đau tử cung, tử cung sưng, tử cung trệ xuống, huyết trắng ra đầm đề, tử cung lạnh không có con

2— Bạch đới hạ

3— Đàn bà bị huyết bông nắng vào cầm lại.

4— Có thai không đặng, hay đau bụng mau tay chơn hay khái mình mẩy nhức nhối.

5— Đàn bà hay con gái đau máu, nước da vàng vọt ăn uống không tiêu cứng ngày càng ốm

Qui bà qui cô nào không chứng bịnh trên đây ở xa viết thơ về hỏi may dặn thương lượng

Bần đường đã chế ra thuốc CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN nầy không lấy tiền trước những hễ cho chỗ ở chắc chắn chừng đứng rồi xâu thuốc hay sẽ trả tiền phân nửa tuổi trong hai tháng. Kể từ nay tới 31 Décembre CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN sẽ bán một tấy phân nửa tiền thuốc cho những bà không cho biết chỗ ở.

Bổn đường đã chế ra món CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN nầy chuyên trị bịnh đàn bà hay bực nhứt ai ai cũng đều biết ngày nay bổn đường cho ra thuốc CUNG NGA BỬU KIM ĐƠN nầy chuyên trị bịnh đàn bà hay hơn nữa. Thuốc nầy bị khi đau bụng lạnh xỉ mũi nhức đầu không nên uống. Mỗi ngày uống hườn chia làm 3 lần, sớm mai và chiều

Giá một hộp 5 hườn 1$50 — Lấy phân nửa tiền 0$75

Cẩn cáo,

THOẠI - DƯ - ĐƯỜNG

135, rue de Paris, Cholon

(1316)

THUỐC ĐAU MẮT

Đại-Đồng 0$20

Trị được một cách dễ dàng các chứng nhậm mắt, mắt đỏ mắt sưng, mắt có, làm cho mắt đỏ sưng, sốn, ngứa nhức, mờ ra.

VIÊN BỔ-THẬN

Đại Đồng 1$00

Bổ bổ sức khoẻ cho các người. Thật-tiễn của chứng nhận một cương cốt, công nghiệm Hoàng tinh Di-tinh.

BẠCH-ĐÁI-HẠ

Đại Đồng 0$60

Trị mau chóng và quả quyết hơn hết.

NHÀ THUỐC

ĐẠI-ĐỒNG

96 rue Pellerin 96

SAIGON

(ở bùng Trường Thi)

Đại lý: Saigon Thanh Thanh, Tân Tiến, Nhà thuốc Cha ông Lành Dakao Mouvanlie, Sốc Trăng — Gladinh Trương văn Thới — Cholon Nguyễn v. Sửu, 58 phường Quế Phương văn Thinh và khắp các tỉnh Phập. (1237)

IMP. THẠNH-MẬU 5-7 Rue de Reims Saigon — Le Gérant NGUYỄN-VĂN-SÂM